ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

كۆرەش

سان

1

بو سانده :

1 . زورنالیمیزنینگ ایکینچی باشقا تولوش مناسبتی بیلەن . — 1 بەت

2 . کاملقنی توگوتوب وزنی کوپەیتیش — — کیبیرلیاز — = 4

3 . یاشلار وە یاشلار حرکتی حقیدە — دلبین ، د نورەخواجەنی .. — = 6

4 . ش . ت . انقلابچیل یاشلار تشکیلاتینینگ 47 — بلاق خدمت زرقیان جریانیغا بر نظر — — م . زیا ... — 14

5 . خطای خاقچالارینینگ حربی اوشاری ایریگجی ترجمەسی — = 24

6 . ایکینچی یاش — (شعر) عبدالحی روزی .. — = 33

7 . شانلی کورەش — (=) نیر وانده ... — = 34

8 . تبریک — (=) ن . حسن ... — = 35

9 . کورەش زورنالیغا (=) م . نشاطی — = 36

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

№ 1 (24)
1948 — میلادی
غینوار

کورەش

سان ١ (٢٤)
هجریه — ١٣٦٨
ربیع الاول

ژورنالیمیزنڭ ایکی یاشقا تولوش مناسبتی بلەن

خلقیمز نەچچە عصرلر بویی خطای
مستەبدلیکچیلاربنڭ قارا حکمرانلیغی آستید-
ا جهالتکە اوروالوب، ایغر قوللوق تور
موشینی کەچوروب کەلدی. شو گلاشقا
یاش اوسمورلریمز بو زامانەوی علم،
معریفت، تربیەگە ایگە بولالمای قیم-
قیلیب سوقولوب، خارلینب، نەتیجید-
ە جسمانی یاقدین رەنج گیلیشیب، اڭ
طرفدین تولیمو قالاقلیشیپ اوستی، هیچ
روناق تاپالمیدی. همانەم قول خلقنڭ اور-
نیغا یڭکی قول بوالوب آلمیشیپ کەلدی
دولەتمەند، مدنی ئەللەرینڭ باللاریدەک
آتا - بوویلرینڭ شانو - شرف، علم
فەن، مدنی بایلیغینی ئۆزدین - ئۆزغا
دەوردین - دەوریگە رواج تاپقوزالمیدی
حتی میراثخورلوق مو قلالمیدی. نور
غون آتا کورەشینڭ دەعواگرلری اولوغ
آرزولریغا یندامەی قربان بولوب کەتتی.
اولاردین یالنوز «کورەش قلڭلار بخ-
تیڭلارنی تیپیب ئیلڭلار!» دیگەن پار
لاق وەسیبیات، ئوزولمەس ئومید، یکل-
مەس ئیرادە، ئوچمەس روح قالدی.
شو گلاشقا خلقیمز جبم - لایتیومیدی
تاریخدا نورغون آزادلق کورەشلەرنی
قلیپ کەلدی. قربان قانلری دریابو-
لوب آقتیکی کورەشچان بووابلارنڭ وە-
صیتلری ئودوتولمیدی، ئیرادە یڭلمیدی.

ئەل بیشیغا جهاندین جاق تویغیدەک او-
زن سورەلە دەشتلیک کوزلە چوشتی-
کی کەلگوسیدین ئومید ئوزولمیدی،
نی قیین - قستاق، زیندان - گوندی
خانە تورموشلاریدا قلیپ، یورەکدیکی
زەرداب سولار قینغا ئورولدیکی دیلدا روح
اوچمیدی. تاریخنڭ تجربە، آچچق سا-
واقلری، دەورنڭ ئیلهامی، جمعیتنڭ
ترقیاتی و ترقیاتنڭ پوتایکلشاکلرینی
یەپرشکە بولغان اولوغ اوستاوشلەر آخ-
ری لەوریالەرنی (یاشلریمزنی) جمعی-
تنڭ علاحیدە کوزگە کورونگەن اعذ-
رافایق کوچلری قلیب یتشتوردەی قوی-
میدی، بو حال ئەول انقلابیدین کیین-
کی دەوردە روشەن گەودیلەندی. بووا-
قتدا یشلار کورەشدە آوانگارد بولوب
بووابلارنڭ وصیت ئومیدلرینی اوردن-
داب، خلققە زامانەوی خذمت تحفی-
لرینی تقدیم قلمیسا، تاریخ وە ئەلقی
عالم آلدیدا جوابکارلقنڭ وسنیگ چو
شودیغاللقینی سەزدی. شو گلاشقا شنڭ
شی سەینڭ فاشیستلاشقان حاکیمیتگە
اوجکی شڭ نیڭ اولوگردون بەنە ظالوم
وە نصلیمزلی یونوشکە کریشکەن یا-
ە ۋۆزلیقیغا قارشی کورەشکە آرول وە
کوپونچە یاشلار آتلاندی. اولار اوندە
جیدە «یاشلار آزادلق اوچیگن»، ئی-

ايدا « ياشلار انقلابى برلەشمىسى » ،
ئاقسودا « شرقى توركستان ياشلار ارچ
قونى » ناملىق تشكيلاتلارنى قوروب ،
باشقا هر بر شهرلردىمو شونداق تور
لوك ناملار بلەن تشكيلات وە گروپپا
لارغا اويوشوپ كورەش ايلىب باردى .
خلق آزادليغى يوليدا يوزلەب — يوز
لەب قربان بيريب ، مڭلاب — مڭلاب
تورمىلەردە قينالدى . چاپالدى . . .
شوندىمو ياشلار بوكۈلمەس ئيرادە ، قاينا
ماس روح بلەن قهرمانلەرچە كورەش
قىليب ، هەمان آلغا باستى . اولار باشدا
شلىك شى سەى تخدينىڭ پوتلرينى سوند
دورغان بولسا ، كيين ياشلار 12 —
نويابر مای آزادليق انقلابيمزنىڭ اولوغ
غەلبەسىنى موجود قلدى . خلقمزنىڭ باش
لاربلەن ترماش — چىرماش حاصل قل
غان جانگيوار قدرىتى تزلا 3 ولايت خل
قينىڭ آزاد بختيار حياتينى بەرپا قل
دی . . .

شونىڭ بلەن ياشلار ارزلرينىڭ
انقلابى مكتەبى بولغان « انقلابچيل ياش
لار تشكيلاتى » غا ايگە بولدى . اوز
خلقى اوچون چوڭ قدم ، ئەڭ كيين نە
فس بلەن علمى وە انقلابى خذمتلەرنى كور
سوتوش پورسىتيگە ئيگە بولدى وە قاي
ناق دولقونلاردا پوكوب يورگەن قوليغمز
دىكى « كورەش » ژورناليغا — كو
رەش مفكورەوى كورەشنىڭ جنگوار دو
رالى بولغان بر ادبياتقا ، ارغول قزباش
لمىز اوچون ضرور بولغان بر انقلابى
حركت قوللانمەسيغا ، ياشلارنى توغرى
نظريە وە ضرورى بلملار بلەن تربيە
ليگوچى بر مكتبكە ايگە بولدى .
2- دين ئونەوشليكى آتا بوويلرمزنىڭ قال
دورغان علمى باييليغيني عكس ئەتتور
دوب ، ترقى قلدورغوچى كوچلوك بر
واسيطىغا ئيگە بولدى .

بو « كورەش » ژورنالى آوالصا
بيق « آزاد شرقى توركستان » گزي
تينىڭ 1945 — يل برنچى ماى 149-
سانيدا علاحيدە بر بەت طريقيسىدە نشر
قلينيشغا باشلاب ، 11 سان چقتى . تش
كيلاتيمز رەسمى قورولغاندىن كيين ،
1946 — يلى ينوارديين باشلاب
« كورەش » بيتى رەسمى ژورنالغا آيل
لينيب ، آى سايى چقش پورصتيگە ئيـ
گە بولدى . شوندين باشلاب موشو 48-
يلغا قدر 23 سان — 13 دانە نشر
قلندى . يعنى تشكيلات اوز اقتصادينىڭ
عاجزلقيغا قاريماسدىن « كورەش » نى
توختاتماى نشر قليب توردى .

« كورەش » دەك بر انقلابى ژور
نالنىڭ باراليقغا كيليشى بز اوچون زور
بر تاريخى اوتوق بولسا ، اونىڭ توخ
تيماى چقيب تورويشيمو چوڭ بر اوتوق
دور . چونكى بوروت وطنيمزدە مونداق
بر ژورنالنىڭ موجود بولغيني يوق . آپ
ريل انقلابينىڭ باشلابقى دەورلريدە تچو
چەكدە « ييڭى شنجاڭ » ژورونچيدە
« جهانگرلكگە قارشى برلك سپ » ،
« ييڭى تور » ، « شنجاڭ ياشلرى »
ديگەندەك بر قانچە ژورنالار پيدا بول
غان بولسيمو ، اولارنىڭ بعضيلرى تو
غولدى — دە بوغولدى . بعضلرى يي
شيدا يتمەيلا بوغالدى . سبب ، شاقى

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بىرىكى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

شى ـ ەى ـاكيميتى مطبعه ئەر كينليد ـ
كينيمو فاتنق قىيب تاشليغان ئيدى .
حاضر بزده (چ ولايتده) خلقچب ـ
اق جارى بولوب ، خلققه مطبعه ئەر ـ
كينلكى تولوق بەرلگەشكه ، جمليدين
« كورەش » ژورناليمو كەڭ ايمكانيت
بلەن توختيماى نشر قلندى ، موندىن
كيىن چوقوم داوام قلغوسى .

« كورەش » ايككى يللق عمريده
نورغون اوتوقلرنى بەردى . موهيملرى ـ
نى ئيتقاندا ، او : تشكيلاتيمزنڭ بر
دين بر نشرى بولوب خدمت قلدى .
اوقوغوچيلارغا وطنيمزنىڭ تاريخى هەم
باشقا سياسى ، نظرى علملاردين كوب
معلوماتلار بەردى . ياشلارنڭ خصوصا
اعضالارينڭ هەر سانيني طاقتسز كوتوب
ميهرى بلەن سوىوب اوقويديغان دەرس
كتابى بولدى وه بولماندا ، « كورەش »
اولكيده تامين قلينيديغان خلقچيلق سيا
ست اوچون ، بتم وه سياسى پراگرام ـ
مينڭ عملى اجراسى اوچون حقانى ميـ
ماندا توروب قورقماى كورەش قلدى .
عكس الحر كتچيلرگه قاخشاتقوچ سوق ـ
قيلارنى بيريب كەلدى . « كورەش »
ياشلار قەلەم قوووەتينڭ اوسوشيگه يار ـ
دەم بەردى . « كورەش » تحريرى ياش
يازغوچيلارغا دائيم بى واسطه بولبو ـ
لوق وه نصيحتلارنى بيريب توردى .
« كورەش » كوب مشتريلەرگه ايگه
بولدى . تراژى باشدا 500 بولسا ،
آرقيديىنلا 1500 گه ، 47 ـ يلى 2000
گه يەتتى . مشتريلەرنڭ كوپيىوواتقن
ليقيغانلارىغا نظرا تراژ بوبلەوا آشورولغوسى .

ايىكى يلدين بيرى « كورەش » نڭ
مقاله بلەن تامينلينب مطبعەده گولـ
دوراب بيسيلىب توروشيدا اطرافيديكى
قلم ئيگيلرى ، مثلا : ز . قاديرى
ثابت داملام ، ع . ايمنوف ، اقم اخنم ،
كيبر نياز وه باشقا بولدانلا نهايتى كوب
كوچ چقريب كەلدى . « كورەش » بو ـ
گون ايككى ياشقا توليش بلەن اولارغا
اوز منندارليغيني بلدورودو . خصوصا
ز قاديرى بولداشقا كوب رحمتلر بيان
قليلو ، چونكى ز قاديرى يولداش مقا ـ
له يزشمەسليك قيينچيليقيني بيگشدە ،
يازغوچيلارنى جلب قلشدا ، اولارنى مسليحت
بيريشدە ، ژورنالنڭ ترقى قلىب چقيب
توروشيدا نهايتى جق ئەمگەك وه ئيجا ـ
دى كوچيني كورسەتتى . ژورنال بو
اومىبز « كورەش » گه شونداق كوچ
چقريب ، ياردەم قلغوچى زاتلارنى ابد كو
نى تقديرلەشكه ابته قرضدار .

ئەمدى « كورەش » نڭ كامچيل ـ
غيمو يوق ئەمەس ، بار . ئو ' برسان
كام چقدى . صفتيمو اوسالميدى . خصو
صا « كورەش » نڭ اوز اوتوچيلرى
بلەن آى سيرى كوروشەلەمەى ، تەگ ـ
لكدە ، خيبەللقدا قالغان كوزلرى نهايتى
كوپ بولدى . بو احول يالغوز مطبعه
نڭ گاهيدا چوليسى تەگمەى قالغانليـ
غيدين ياكى يازالايديغان كيشيلەرنڭ
كاملىقيدين بولغان اشمو ؟ يوق . بزده
يازالايديغان كيشيلەر بر ژورنالغا ئەمەس
خيليسيغا يتەرليك . بو احول آساسا
شو قلم ايگيلرينڭ ، ضيليلريمزنڭ ،

كورەش بىلەن   قان بىلەن ! تواغا كەل-
گەن بو مقدس ژورنالنىڭ قدرىگە تازا
يەتمىگەنلەكدىن يەتسىمو وجدانى اعتبار
بەرمىگەنلەكدىن بولدى . « كورەش »نىڭ
كورەشى بارغەنسەرى قزيواتقان چاغدا
بو حال نە بەتتە ايچىنارلىق ... « كورەش»
بر — ايككى آدم نكلا قەغەز تاتلىشى-
بىلەن چقسا بولامدو ؟ ئو ، شونوڭ بىلەن
اولوغ خذمتنىڭ ھەدىيسىدىن چقالامدو ؟
« كورەش » زادى ايككى اوچ كىشى-
گيلا تەلموروب كەلگەنكە يەتەلەمدو ؟
« كورەش»نىڭ مقصدى عالى . كەلە-
گوسى پارلاق . خذمتى اولوغ ، مقدس
دە ايغر . « كورەش » نىڭ بو بىل ئىبك
كوزلەيدىغىنى — اوزىنىڭ كورەشچان
خذمتىنى ماختارلىق درجىدە اوتەش ، اع-
ضالارنى كوپرەك زەروری ماتىريالار بىلەن
قامداش ، اوقوچىلرى بىلەن آى سرى كو-
روشوب توروش . « كورەش » اوزى-
نىڭ كوزلىگەنلرىگە نمە بىلەن يتيدو ؟ اي-
نە شو اطرافدىكى اوقوغوچىلرىنىڭ بو-
لوپمو قلم قەرىمانلىرىنىڭ ياردمى بىلەن
يتيدو ؛ شونوڭ اوچون بوگون « كو-
رەش » نىڭ ايككى ياشقا توالوش منا-
سبتى بىلەن پارلاق ضيالارنىڭ ، قلم-
بىگىلىرىنىڭ « كورەش » نىڭ خذمتىنى
تيخيمو چوڭغور توشونگەن حالدا چوڭ
كوچ چقرىب ، بىقيندىن ياردەمدە بو-
لوشلرىنى سورايمز .

كامچىلىقنى توگوتوب ، اوتوقنى كوپەيتەيلى !

كبيرلياز .

انقىلابچىل ياشلار تشكيلاتى ، ملى
آزادلق انقلابىمزنىڭ اولوغ محصولاتى وە ياش
لرىمزنىڭ سويومىلوك انقلابى مكتبىدور .
اونىڭ مىداندا كىلىشى خطاى مستبد حا-
كميتىگە وە عكس الحركتچى كوچلرگە
الى زور قاقشاتقوچ ضربە دور . انقلاب-
چىل ياشلار تشكيلاتى ياشلارنى حقيقى
انقلابى نظرية بىلەن تەربيەلەب توغرى
انقلابى حركتگە باشلايدو . بزنىڭ تشكيلا-
تيمز ئىنە شو ايلغار نظرىيەنى قوللانغان تشكي-
لات بولغىنى اوچون اونىڭ استقباليدىن
كوتكەن اوميد توليمو پارلاقدور .
شونداقدىن بز تشكيلاتيمزنى چىن كوڭل-
يمزدىن ئىلغار كورەشچى ، يەڭگوچ
دولتنى اويغاتمو دەب توتويمز .
انقىلابچىل ياشلار تشكيلاتى ئىلەشوبيوك
مقصد آستىدا ياشلىرىمزنى « ئىلغار كورەش
چىلەر » قلىب چقش يولىدىكى برنچى
قدمىدە كورەش ژورنالىنى نشر قلدى .
مانا بو كورەش ژورنالىنىڭ نشر قلنش
پورصتىگە ئىگە بولوشى ياشلار تاريخىدىكى
شرفلىك صحيفەلرنىڭ بريدور .
كورەش ژورنالى شرقى تورکستان
خلقىنىڭ ملى آزادلق حركتىنى قطعى دا-
وام قلدوروب ، ئونى عملگە آشوروشدا ياش
لارنىڭ زيھنىنى كيڭەيتىك دونياسىنى نش-
لەب چقارغان پارلاق پالما يىللارى بىلەن بيىتيب
اولارنى حقيقى آدم قلشدا آوانگارد كوچ-
مدور . او ، دژنيادىكى پارلىق تاوغرى

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بىردىن بىر ئادرىسى
www.uyghurkitap.com

نظرييەلەرگە قارشى ئېلك توغرى ۋە ئېلك
ئالغا باسقان موقيعەدە توروب ، تاريخچار-
قينى ارقيغا بورغوچى ريئاكسيئون ،
مفكورەدى حيابگەرلەرگە ئەجەللىك ضر
بە بەرگوچى بيگلەمەس كوچدور .

كورەش ژورنالى باشلريمز بلەن
ئېلك دەسلەبكى يوز كورشيشيدە ، تورە
قلار بزگە دوشمەن ، غيورلار بزگە
دوست ، واى دادچيلار بزگە زيانداش
آكتفلار بزگە يولداش .»

«ياش دوستلار ! ئوگوليش جەر
جانيدا ئيجاد قاش ، ئيجاد جەر جانيدا
اوگوليش ، خذمتدە گيگانت ريكوردلارنى
توغدوروش بزگە دوست بولسون » ديدى
ۋە شو اونكور پرينسيف آستيدا اوزئشينى
داوام قلدوردى هم ايككى يللىق قسقا مدت
ئيچيدە اوزينىڭ باى مضمونى بلەن ياش-
لريمزغا علمى تربيە بەردى . ياشلارنىڭ
تاريخ ، سياست ، نظرييە - عمومات
اجتماعى فەن بابيدىكى مطالعەسيني ۋە
چيز قچياق قابيلەتيني كوچەيتوروب ،
ياشلارنى انقلابى آدەم قلشديكى مكتب-
لك رولينى اوينيدى . ماناشو مناسبت بلەن
ياشلاريمزمو « كورەش » ژورنالينى
اوگونوب ملاحظە قليب ئېلك توغرى ۋە
ئېلك ، آلغا باسقان نظرييەسى بليب الغنش
روحيغا ايگە بولدى . اخچاملاشتوروب
ئيتقاندا ، « كورەش » ژورنالى اوزينىڭ ايك
كى يللىق ئستقامەتدە بيك خذمت [illegible]
توقوزنى غايەيەتلەر گە ايگە بولدى . عكس الحر
كتچى عنصرلرگە ايانەسىز ضربە بيرديب كەلدى

« كورەش » ژورنالى ئەمەسىدە توق-
لارغا ايگە بولغاز بولسيمو [illegible]

ياشورالمايدو . ئۆز - اوزى كورەشچان
ياشلارنى تربيەلەپ چقيديغان كورەشچان
ژورنال بولغانلقا كامچيلقدين قورقمايدو .
بو ژورنال اوتوق برا بريدە برقانچە كام
چيليقلارغا هم يولوقتى ؛ توز نيچگە
كوپايگەن ضرورى ماتيريياللارنى الالميدى
كوپ ۋاقتلاردا اوقوغوچيلارى بلەن آى
سيرى كوروشوب تورالميدى . صنعت
ۋە تيخنيچيسكى طرفيدين ياخشى ايشلەلميدى
ياش يزغوچيلريمزنى اوز اطرافيغا تشكيللى
اويوشتورالميدى . يازغوچيلار ئوزلريمو
« كورەش » گە ديگەندەك غمخورلوق قل-
ميدى . شونىڭ بلەن « كورەش » كوپ-
چولوقنىڭ ياردميگە تولوق ايگە بولالميدى
ۋە باشقيلار . . . ديمەك اوتوق يلريمز-
دە كامچيليق بولدو . كامچيلقلار
معلوم [illegible] ۋە قيينچي-
لقلار آرقاسيدا موجود بولدى . ژورنا-
ليمز اقتصادى قيينچيلق ، مطبعە قيينچي-
لغى ، ياشلاريمزنىڭ توليق ياردەم بول-
ماسلغى نتيجەسيدە توردلوك قيينچيلقلار-
غا دوچار بولدى . البتە ژورنال هيئتلارى
ۋە عمومى كورەشچان ياشلاريمز ژورنا-
ليمزنىڭ اوتوقلريني اونتوروب بو ياش
ناشر افكاريمزنىڭ بو كەلەچەك ترقياتى اوچ-
ون هەر طرفليمە كوچ چقريشيني ئوزي-
نىڭ مقدس وظيفەسى دەپ بلمىشى ۋە
اولوغ كامچيلقلاريني يوكش اوچون ژور-
ناليمزنىڭ ، ۋە [illegible] قيينچيلقلرينى يو
قوتوشقا آيريم كوچ ، ايريم جديلىك
كورسيتوشى لازيم « كورەش » نى مقالە بلەن
[illegible]
[illegible]

یاشلار وە یاشلار حرکتی حقیدە

توزگوچی: لیوگوك

I — کاپیتالیزم جمعیتیدیکی یاشلارنڭ تقدیری.

بوگون بز دەل شوڭداق دەوردە یاشاواتیمەزکی، حاضر دونیادا سوتسیالیستیك سوویتلەر — یوزیدین باشقا دەولەتلەر ئیچیدە تیغی بر خیل عدالتسیز، کشینی — کشی ایکسپلواتاتسیە قیلیدیغان وە کشینی — کشی ئیزیدیغان اجتماعی توزوم موجود دور. بو خیل توزوم آستیدا، بر یاقدا ئیلك آز سانلیق تیریك تاپ (پارازیت) لەر صنفی تالان — تاراج یولی بیلەن خاطرجم، یاخشی، کیفی — صفاغا ایگە بولوب، جمعیت یاشیغینیڭ ھەممەسینی دیگودەك کوچ بیلەن ایگیلەب دولتنی ئیدارە قیلیش حقوقینیمو قولغا ایلیوالغانلار ئەمگەك قیلمای یەب، اوزخاهشی بویوچە عیش — عشرەت بیلەن تورموشنی کەچوریدی؛ 2 - یاقدا، مطلق کوپ سانلیق امگەکچیلار ایدی قوللوق اورنیدا توروش بیلەن اولارنڭ قان وە ایلیکاری چەکسیز شحصیتچی ایکسپلواتاتورلار طرفیدین سورولمەن بیلەن شوراب توگەیدو.

لینین شوڭداق دیگەن: «کوچلار جمعیت بولسا، شوڭداق بر پرینصیپ اوستیگە قورولغانکی: اونی کیما، سەن میدنی تالایسە یاکی ماڭا تالیتسەن، باشقا کشی اوچون ئیشلەیسەن، یاکی باشقا کشی سەن اوچون ایشلەیدو؛ بر قولنڭ خوجاییسی بولیسەن، یاکی قول بولیسەن. طبیعیکی شوڭداق بر جمعیت ایچیدە اوسوپ چیققان کشیگە فقط گویا روح، عادت وە فکریدە سیگیبدو. سەن بر قول ایگیسی بولاماسڭ فقط بر قول بولیسەن، یا بولمیسا بر کیچیك مولوکدار، بر کیچیك مالای، بر کیچیك چیك بیوروکرات، یاکی بر بلیملیك عنصر بولیسەن». گویا جمعیتدە پیدا بولغان بو خیل صنفی آیریما بیلەن بللە یاشلارمو صنفلارغا بولونودو. شولوك اوچون یاشلار بر خیل ئەمەس. بوتکول حاضرقی دەور جمعیتیدە، اوخشاش یاشلار ئیچیدیمو زادی ارخشیمیغان 2 توزلوك تورموش مجودلی موجود دور. بر خیلی بولسا، محنت کوچینی سینب، ایکسپلواتاتسیە قیلینیش بیلەن ایچینیشلیق تورموشنی کەچورودو. بر خیلی بولسا بورژوا آز صنفی وە یەر ئیگیلیرینڭ باللری ھیچقانداق تیلەی یوتولگەنلەرنڭ بایلیق تورموشینی کەچوریدو. بو ئیککی خیل یاشلار صنفی اوروق اوستیدیکی آیریمسی بیلەن اولارنڭ تورموشقا قاریتا بولغان پوزیتسیەسی وە جمعیت حرکتیدە بولغان رولی ھەممیسی بر — برسی بیلەن اوخشیمایدو؛ شولوگوندەك حکمران صنفنڭ بو ایکی خیل یاشلارنی اشلیتیش وە اولارغا قاریتیلغان اومیدلریمو ایکی باشقا. حکمران صنفی اوز صنفینڭ بالریغی تولیک تەربیەلەب اوستوروب، ئیکسپلواتاتسیەنیڭ بولاك ئاشاری وە کیینکی یوزومینڭ قوملارلی ئیزیشنی دەبیتیگە آلغوچیلار قلیب

ئۇيغۇر كىتاب تورېكتى
www.uyghurkitap.com

چقىرىدو . شونىڭ ئوچون بو ئاز قىسىم ياشلار فوق العادە حقوق وە دەولەت ئىمتى- يازاتى . ديگەندە كلەرگە ئيگە بولىدو . ئەمدى ئىشچىلار صنفىنىڭ باللىرى بلەن مىھنەتكەش ديھقانچىلارنىڭ باللىريغا كەلە- سەك ، ئولار كاپىتالىست وە يەر ئىگىلە- رى ئوچون ئات ، كالا وە قورالدىن ئارتوقا نەرسە ئەمەس . حكمران صنفىنىڭ قوللارغا بولغان طالبى ، ئولارنى بورژو- ئاز صنفىنىڭ يوپ — يوواش قولى وە بورژو ئاز صنفى ئوچون جىنىنىڭ بارىچە بايايىق ئىشلەپ چقىرىپ بېرىش بلەن حفظ ئولارنىڭ قلى غىبو تەگەسلىك قلىش دىن عبارەت . حكمران هەم زىرەك تاپ- لار صنفىنىڭ عيش — عشرەتلىك تور- موشى بتولەي مىھنەتكەشلەرنىڭ قينى وە تەرى ئوستىدە قورولدو . شونىڭ ئو- چون ئىكسپلوئاتاتور صنفىنىڭ كىچە كون- دوز ئولوتمايدىغان ئىشى — قالداق قلىپ يوخيل قلان ، تەرنىڭ ئىكسپلو ئاتاتسيە قلنىشنى چىڭگىتىش وە مىھنەتكەشلەرنى تا- لاش ئوصولىنى تىخيمو تاماملاشتوروش مەسئلەسىدور .

ئەمدى بز : كاپىتالىزم جمعيتىدە ياشلار ئەمگەكىنى ئىكسپلوئاتاتسىيە قلىش- نى بورون هم هاضرقى واقتىدا قايسى يوللار ئىشلىتەدى ، كاپىتالىستلار ئەمگەكچى ياشلارنىڭ قينىدىن ئولارنىڭ ئەمگەك ئارتوقى ناچە قينبىنى شوراپ ئېلىش ئو- چون قالداق قلىپ بارلىق ئوصوللارنى ئىشلىتىپ ، ياشلارنىڭ سەزگوسىنى وە- تەرگىنىلىك توغورسىدىكى وەبىلىنى بو- قوتوپ ، ئولارنى بورژو ئازلار صنفى

سياستىنىڭ يوواش قورالى وە قربانلارىغا ئايلاندوردى . شولارنى بر قور مذاكىرە قلىپ چقايلى .

1 ياشلار ئەمگەكىنىڭ ئىكسپلو ئاتاتسيە قلنىشى

كاپىتالىزم جمعيتىدە ئىشچى ياش وە ئىشچى باللارنىڭ ئەمگەكىنى ئىكسپلوئاتا- تسيە قيلىپ ، ئونو كوپلىكىن پايدىلىنىش ئاش- كارە وە عادەتتىكى ئىشلاردىن بولوپ قال- غان . ياشلار وە باللارنىڭ كوپلەپ ئىشلەپ چقىرىش جريانىغا تارتىلىشى وە ئو- لارنىڭ ئوستىدە ئارتىلغان كىشى ئاڭلىسا قورقارلىق دەرجىدىكى ئىكسپلو ئاتاتسيە ، ماركس ، ئەنگېلس ، لېنين وە ستالىن- لارنىڭ ياشلار وە ئىشچى باللار مەنفىئەتى- نىڭ ئىكسپلو ئاتاتسيە قلنشى حقيدە قلغان ئانالىزىنىڭ توغرىلىقىنى بتونلەي ئىسپاتلا- لايدو .

ماركسنىڭ « كاپىتال » دا كورسە- توتوشىچە ، باللارنى ئىكسپلوئاتاتسيە قلىش صناعت ترقياتىنىڭ دەسلەپكى قد- ميدىلا باشلانغان . ئو دورغون فاكتلەر ماتېريياللارنى ميثال كەلتوروپ ، كاپى- تالىستلارنىڭ فايدىسىنى سقىپ چقىرىپ ئېلىش ئوچون ياشلار وە باللار ئەمگەكىنى چەكسىز ئىكسپلوئاتاتسيە قلغان جنايىتىنى ئاشكارە قلدى . ماركس باللارنىڭ گو- دەك ، عقلسىز ، عاجىز وە قارشىلىق كو- رسىتىشكە ئاجىزلىقىدىن ... ئىكسپلوئاتاتسيە قلىش يورسىتى قاشقا قطعى قارشى چىقىپ ، ئو حالنى ئىلىك وەحشىلىك ، ئىپلاس ، ناموسسيز جنايەت دەپ حسابلاش بلەن بللە ماركس كاپىتالىستلارنىڭ ياشلار وە با-

ئىيلار مەعارىفىنى ئەمگەكدىن ئاجرىتىپ قىيتىش حادىثەلەرىنى ، ياشلار وە باليلار نى ئاكسىز ئاچ ، كالىغا ئايلاندورۇشى دەب حسابلاپ قاتتىق سوككەن ، ئولارنىڭ بتونلەي واقت وە كوچىنى ئىگىلەپ مەنەت قىلدورىشى بولسا بر خىيل ئىلىك قاراڭغو تۇزومدور .

ماركس ، ئېنگېلسنىڭ كامونىستچار- تىيەسىنىڭ دىكلارانسىيەسىدە: « قول صنا- عتنىڭ طلب قىلغانى ماهىراق بلەن كوچ تووەت ئازلىغان سېرى يعنى حاضرقى دەۋر صناعتى ترقى تاپقانسېرى عيالـلار بلەن باليلار مەحنىتى ئەرلەر مەحنىتىنى سقىپ چقرىدو » ، « پرولىتارلار صنفى- دىكى بارلىق عائىلەلەرنىڭ باغلىنىشـى چوڭ صناعت بلەن بوزولغانسېرى بالى- لار تىيىمو عادى سودا --- صناعت مبلى وە مەحنەت قورالىغا ئايلىنىيدو » دەب كور سەتكەن .

ماركس « ياللانما ئەمگەك وە كا- پىتال » دىگەن بر مقالەسىدە : « ماشى- نەلەر ھەم بىنىيىمو چوڭ دائىرەدە ئوخشاش لا نەتىجىنى بەردى . ماشىنە ئوستاش- چىلارنى گرى ئىشچىلارغا قوغلاتتى . چوڭ كشىلەرنى باليلارغا قوغلاتتى » دەب كورسەتتى . ئونگەن وە حاضرقى فاكتلار بولارنىڭ ھەممەسىنى ئىسپاتلايدو . كاپىتاليستلارنىڭ بر --- برىسى بلەن صناعت رقابت (بىكى ئىشلەپ چقرىش كوچى چوڭراق بولغان ماشىنىلارنىڭ ئشلىتىلىشى ، ئشلەپ چقرش محصولاتى- نىڭ ساي قىممىتى (دىر بوۋاي) نى ت- ۆكيمەيتىش ئوچون بولغان رقابت) نىڭ

جدايىشىشى بلەن حقى ارزەن بولغان ئاي- لار وە باليلارنىڭ مەحنەت كوچى ، ئىش- لەپ چقرىش بولوملىرى تېجىدىكى ج- قىشتورما يغرلىغى كونددىن كونگە ئې- ئىيب ، حتى كاپىتالىزم بحرانى يىللىرى زاۋودلاردىن كوپلىگەن مەحنتكەش ئىش- لارنى تارانقان واقتىدا كاپىتالىستلار ب- ئىمو يىش كەلتۈرمەسدىن ، بەلكى ، تې- خىمو موندان ارزەن باليق مەحنەت كو- چىنى جلب ئېكسپلو آتاتسىيە قىلىشقا ت- قاليپ ، اقتصادى بحرانىدىن قوتولوش ي- ولىنى قىليدو .

ماركس شوندان دىگەن ايدى : « زاۋودلاردا ماشىنىنى ئىشلىتىش بلەن بو شوتولغان بر ئىشچى نە ، ئوچون ئوچ ئىشچى بالا وە بر ئىشچى عيال ئىلىنىشى لا- زم . بورونقى بر ئىشچى ئەرنىڭ ئىش حق- قى ئوچ بالا وە بر عيالنى بېقىشقا يېتەر- لىك ئەمەس ميدى ؟ ئېلىك توۋەنلەش حق- ئىشچىلار صنفىنىڭ نەسلىنىڭ كوپىيوشى وە ساقلىنىشىغا يېتەرلىك ئەمەسمو ؟ آزا- داق بولسا ، او بورژۇ آزلارنىڭ خو- شاللىق بلەن ئېتقان بو خيل سوزلەرى نىمىنى كورسىتىدو ؟ بولوكدا باشقىلەر- سە يوق ، فقطلا بر ئىشچى عائىلەنىڭ تورموشىنى قامداشدا حاضر بولونغا نسبتا= ، ئىشچىلارنىڭ حياتىنى تودت- ەرف قلىشنى كورسىتىدو » (ماركسنىڭ « ياللانما ئەمگەك وە كاپىتال » ئەرىگە- راللون) . بونوكدىن كاپىتالىستلار نىڭ تورغون باليلار وە ياشلار ئەمگە- كىنى ياللاش مقصدى --- بو خل ارزەن بهالق مەحنەت كوچىنى ئېكسپلو آتاتسىيە

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بىردىنبىر ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

قلىب ، تيخەو جقراق قوشومچە قممەت
نى بولاپ يليشدين عبارەت ايكەنليگىنى
كورگيلى بولايدو . كاپيتاليستلارنىڭ
اشچى باللارنى ايكسپلواتاتسيە قلشدا
تاپقان سوزى كشينى كولدورودو . او
دولت ناموقان سوزلارى حقيدە ماركيس
خيمگارنىڭ سوزىنى كەلتوروب قوروب
تازەو رحمسزليك بلەن فاش قلىب شود
ماق ديگەن : « او اشچى باللار دە 180
يلىنقا تولميغان ياش اشچيلارنى شەگەر
هەر كونى ايللق ، عالى خسلايلك زا
وود ايچيگە قاميماى ، " بر ساعت " بو
رون سوغوق ، يامان كوچيلارغا قويوب
بەرسەك ، هەممە هوردنلوق وە چوشكوا -
او كاپەر لولارنىڭ عمورليك بختينى بو -
قوتودو دەيدو . بورژو از صنفينىڭ موز
ماق يالغان وە آلدامچيليغى فقط كشب -
لەرنىڭ ناموسنى بلميگەنليگيدوردا " .

بورژواز صنفينىڭ بو خل ناموس -
سيز سوزلارينى رەد قلش اوچون مار
كس « كاپيتال » نىڭ قوشومچە قممت
ديگەن بولوميدە شو واقتديكى بر زاورد
مفتشينىڭ دا كلاديدين بر پارچەنى كەل
تورب شوندق ديگەن : « باللار اشە -
لميديغان كەندير اشەش زاوودنىڭ هوا
-ى بوتونلەى نەخلەن ، چاڭ وە خام مال
توزاندارى بلەن تولغان . چونكى ايگى
ريش ، توقوش اويلارىدە كشينىڭ اون
مينوتچە توروشقيمو رابى بارمايدو . چونكى . مەن او يەرلەردە توربەك بر خل اچا
يقى ايچىنيمايق حيسقا چومولوشكە . مە
بور بولسەن . بر دمسيلا ايغر ، بو
بوي ، قولاق ، كوزلاريگە چاڭ - توزاڭ

لار تولوب كيتيدو بولوكدير قيچيپ
قونولوشقا ايمكان يوق . يەنى مەننىڭ
اوزيمو ماشيننىڭ خاجرلارچە سورعتە
يلەن حركت قلغانليغيدين ، بر خل كوچ
لوك نظارت آستيدا فقط اوزلوكسز هو -
نەر وە حركت قليش لازيم . بو باليلارنى
ماق ييبش ولقتيدين باشقا ، تولوق 10
ساعت شوندق اش وە شوندق هوادا
بولودو . . . بو باليلار يەقر آرەيكى
يرزا اشلەمچيلەرىدينمو جەراق خدمت
قلىدو » .

كشيلەر ياش باليلار امگيكينىڭ ايـ
كسپلواتاتسيە قيليغا قارشى توروب
تولوق اوسوب يتشميگەن ئەمگەك كوچيـ
دين فايدلينش وە باليلارغا قارشيلغان
هەددين اوشوق ئەمگەك ، وە تول قاش
اشلارى ياش باليلارنىڭ سلامتيگى وە
اوسوشيگە نهايتى ايغر اوزالنى . كەلتور
رودو دەپ اثپاتلايدو . براق كاپيتاليست
لارمو اونوڭغا قارشى تخيمو چوقانور
لارنى چقريدو . مثلا : « ياش باليلار
زاوودا تربيشچان ، چيدامليق ، گوزەل
اخلاق بلەن تربيەليندب چقيدو ، " ياش
باليلار ئەمگيگى آللا قاچان يشقان بولوب
خدمت اولارنىڭ بدنيگە زيانسز » ،
" ياش باليلار ئەمگيگە اولارنىڭ عائيلە
باشلقلارى راضى » . ياش باليلار زا -
وودا اوگوتلوشكەنلايك " دەيدو . بو -
نوڭدين ، خوددى كاپيتاليستلار نهايتى
اينسافليق ، اولارنىڭ باليلار ئەمگيكيدين
فايدلينشى بولسا باليلارنىڭ اوز خصو -
صى فايدسى اوچوندەك . كورونودو ، بو
فقطلا اولارنىڭ طبيعى بارالغان وجدانيـ

ىدىن كىچىك ايكەن سوزى .
كاپىتالىستلارنىڭ اوزلارى قىلىشى-
دىكى سەبەب ، بەش يىللارنىڭ دەۋرىدە
يولىق ئىشلەپچىقىرىشنى قايدىلىسە ، اوزىگە
چقارلىق فابرىكىدە كەلتۈرۈش لوچوندۇر .
جونوغورلوق بعضى بر وقتلاردا بورژوآز
صنفىنىڭ اوزىمو اقرار قىلماي قالالمايدو .
مثلا ، ماركس « كاپىتال » دا بر هىلاس
غان باش يشچىنىڭ 18 ياشقا تولمى-
غان ايچىسى اشلىشىنى
حقدە قلشقا بز قوشولامىز . چونكى
موندىن بولغاندا اشلەپ چقرش خراجىنى
كوپەيىدو . بونقطەدو بزنىڭ بر دىن-
بر آلمايمز ديگەن سوزىنى مثال كەلتو-
رودو . ئەنى نهايتى اوقوشلوق ئشچى
بالالار ئشچى بولمىسا ئىنى حقى عموما يىشى
تولغان ئشچىلارغا نسبتا 3 حصەدىن 4 حصە
تۈۈمن . حتى بعضى برلوردەلاردا اولارغا
ابچىمبشلىق بوسوندا ايككى واقتلىق
غلماق بيشىدىن يشىلىشىچ قىلىدىق نىش حقى
يوق . شوندىق بولسىمۇ اولارنىڭ اشلەپ
چقرش نورمىسى يىشى تولغان ئشچىلارغا
نسبتا كم ئەمەس . اشلەش واقتىغا
كەلگەندىمو يىشى تولغان ئشچىلاربلەن
تەڭ تولەش لوزىشىش دىگىدەك . بعضى بر
واقتلاردا برلارنىڭ ئشلەپ چقارغانلىرى
مىقدارى يىشى تولغان ئشچىلارغا نسبتا
آز بولغان بولسىمۇ ، لېكىن
كاپىتالىستلارغا لايقلىق . شونىڭ بىلەن
بىللە بورژوآزصنفىنىڭ كوپلەپ ياش
بالالاردىن فايدىلىنىشى بولسا ، بو ئىش
معنەكەتلەرغا عجيزانى ولارنىڭ اجتماعى
تجربەسى خصوصا كورمش تجربەسى

ھەممىسى چوڭلارغا نسبتا
لىغىدىن ئىدارە قىلىشقا اوڭاي ، كامچىلار
ۋە ئىككىلو آزنسبەت قلىشقا اوڭاي ، ئىنژىنىر
زاۋوت يالچىلىرى اوچون نهايتى
بوتوڭمەين كاپىتالىستلار يىشى مۇھىم ،
ئشچىلار (بولارنىڭ ايچىدە چوڭ تولغان
ئەمگەكچىلار) اورنىغا باللارو عيال-
لارنى ئشلىتىشنىڭ قسمى
مقصدىنى تولۇق
كورگىلى بولىدۇ . خصوصا سوقوشدىن
كىيىن بالىلار ۋە ياشلار ئەمگەكىدىن
فايدىلىنىش نېچە كۈچەيدى . مثلا :
بر گوڭكى يايونىيەدە 1,783,864 ئشچى
عيال يچىدە 16 ياشقا تولمىغان 940,965
قز بالىلار بار . بو گوڭكى يايونىيە حتى
كىچىك اوقوغۇچىلارنى حربى صناعت
ئشلەپ چقرىشقا قاتناشتوروشنى مجبور
قلىدو ، گېزىتكە بېسىلغان معلومات بو-
يىچە 1939- يىلى ئەنلاردا توكيودا
ابتىدائى مكتبنى پوتورگەن اوقوچىلار
دىن 25000 دىن اوشوغراقىنى حربى
اشلەپ چقرىش قسمىغا كر گوزدى .
يەنە شو واقتدا باشقا شەرلەردە حربى
زاۋوتقا كر گوزگەن ياش اوقوغوچى-
لارنىڭ سانى 10000 دىن آشقان .

ئشچى باللار ۋە ئشچى ياشلارنىڭ
زاۋوتدىكى محنت شرائطى هم تورموش
شرائطى نهايتى يامان . ماركس « كاپ-
يتال » دا بر مونچە واقعەلارنى كور-
سوتوب ، كاپىتالىستلارنىڭ ئشچى بالى-
لارنى ايكسپلوآتاتسىيە قلىش جنايتىنى
آشكارە قلغان . او باللارغا كىچىلىك
ئش قوشوشقا كوچى يېتمىسىچە قارشىلىق
كورسەتكەن . چونكى بر خل كىچىلىك

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

قش باليلارنك سلامەتلىگىنى بوتوۋەي بو
زوب ، اولارنك جسمانى ارسوشيگە توس-
قونلوق قليدو ، ماركس ، كاپيتاليستە-
لارنك باليلار وە ياشلار واقتينى بوتو-
لەي اينە افسيزلق بلەن ايگيلەب، اولارغا
اوقوش وە تەن حركتكە قاتنيشيشنى او-
چون پورسەت بەرميگەنليگىنى قاتتق سوك
كە . ماركس : «اشچيلارنك عەورلوك
حياتى فقطلا بر خل ئەمگەك كوچيگە
وە ايل بولادو . شونك اوچون اولارنك
عەور وايت واقتى — عەيلى طبيعى قا-
نون ، مەيلى نفوس قانونى بويىچە بول
سون هەممىسى ئشلەش واقتى . شونك
اوچون ايشچيلارنك عەورلوك حياتى —
واقتى البتە كاپيتالنك ارسوش جريانيغا
بوتونلەي كريب كتيدو ، اوقوشقا لا-
زمليق واقت ، آنك بلىمىنى اوستوروش او
چون جەميتدە اشلەش اوچون جسمانى
وە روحى جەھەتىكى باراق ئەركن حر
كت اوچون لازيم بولغان واقت حتى يكە
شنبە دەم ايلش واقتى (دەم ايلشنى قار
اماق ستقلايديغان دولت بولسيمون) دي-
گەنلەرنك هەممىسى قورۇق سوز . كاپي
تاليستلار چەكسز ، يالانسيز قوشومچە
ئەمگەكك ئزلەشدە قوشومچە ئەمگەككە قان
شورىغوچ يالماوۇزلارچە اورونوشدا يالغوز
لا اشلەش كونينك فضيلتك چيكيدين
اوتوب قالماسدين ، بلكى فقط تەنگيلا
خاص ايك يوقورى چەكدينمو اوتوب
كەتتى . اولار ايشچيلارنك اوسوش، وە
تەن سلامەتليكىنى ساقلاش اوچون لازيم
بولغان واقتينى تارتب آلدى » دەب ايت

تان ايچيب كوروسوتودو («كاپيتال»
نك 8 — بابيغا قارانك) .

كاپيتاليزم جمعيتيدە ئەمگەك باش
معارفنك قاريدو — قارشى بولشى ياش
لاردىكى ايك زور فيزيچيلقنك برسيدور.
ياشلاردا مخصوص اوگونوش واقتى بو-
تونلەي يوق . خصوصا ، كاپيتاليزم
ئەمگەكنى عادىلاشتورغانلقدين ، باليلار
بلەن ياشلاردا عموم اشلەب چيقريش
جريانينى چوشونوشكە زادى ايمكانيت يوق.
ماركس «ياللانما ئەمگەك وە كاپيتال»
ديگەن بر مقاليسيدا شوندادق دەيدو :
«خدمت تقسيماتى آغا ياسقان سيرى،
ئەمگەكنك اوزيمو اوخشاشلا عاديليشيدو.
اشچيلارنك فوق العادە هنر قابيلىتى اوز
قمتيدين آيريلب ، اشچيلار عاديلقتا عا-
دى اشلەب چقريش كوچيغا آيلنيدو .
تەن ياكى روحنك لاييقليشيش كوچينى
اوستوروشنكمو حاجيتى بولمايدو . اونك
ئەمگيكى هر قاندق كشيلار قيلالايديغان
ئەمگەك بوليدو» . ديمەك ، خدمت عا
ديليشيش بلەن باليلار وە ياشلار تزلك-
تە زاوودلارغا تولولونوشقا مجبور بولاي-
دو وە شو عادى خدمتدە اشلەب چقريش
بلىمىنى اوگونەلەيدو .

كاپيتاليزم جمعيتيدە اوغول ، قز اش
چى ياشلار وە باليلارنك تورموشى قا-
چە قوغودالمايدو . اولار دايم اچارچيلق
اشسزلق قورقونوشى آستيدا ياشايدو . «چونك
شهرلەرنك ايك افلاس كوچيلريغا قاي-
نشقا اويى يوق خلق مسسيلارى تولالغان ،
ويرانلردە كونا واقتيدين قالغان هممە
مناسبتلر ، جمعيتدىكى عائيلە تورموش-

ري، حتى عائلەنىڭ اوزىلەو وەيران
بولغان. ئەمگەك واقتىنىڭ قورقونوشلرق
دەرجىدە اوزىيرىشى، خصوصا = خانىم قىز
لار، باللار وە ئولىمنى چوك بولغان ايش
چىلار ماسىيسىنىڭ بوتونلەى بولەك بىر
تورموش شرائطى آستىغا كوچورولوشى؛
بىرا سورالاردىن شەرلرگە، بىرا خو-
جولىقىلىدىن صناعتگە، خاطر جمع تور-
موشىدىن، كوندە اوز كوروب توروب
غان ايشەنچىسىز تورموش شرائطىغا يوز
كولوش اشارى اولارغا وەيرانچىلقغا يو
لوقانلىقىنى بىلدوردو ». — ماركس
(« خيالى سوتسيالزمدىن فنى سوت-
سيالزمغا » دىگەن اثرىدىن) .

حاضر كاپىتالزمىنىكى محنەتكەش
ياشلارنىڭ كوپچولىكى ايشسىز .
اونكەن يلقى حكومت دائرىلارىنىڭ اسنا
تستيكاسىغا قارىغاندا، برنچى كاپىتالزم
دولتلرىندىكى ايشسىز ياشلارنىڭ سانى 7 ملـ
يوندىن آشقان . بورونلدىن خدمت قل-
غان وە قلىشقىنى كسب قىلمىغان ياش
لارنىڭ سانى كون سىرى كوپەيوب
باشلار هرقانداق استقبالدىن آيرىلغان .
ياشلارنىڭ ساغلام تورموشلارى كوندىن-
كونگە خارابلىشب، سەرگەردانچلق،
باهيشە بازلق، قاتلچلك حادثەلرى
كوپەيمەكدە . سنالىن: « كاپىتالىزم تو-
زومى آستىدا « قانون » محنەتكەشلرنى
يالغوز اشسزلق، كەمبەغلچىلك حاليغا
توشوروبلا قالماسدىن، وەيرانچىلق، آچ
لىق اولوش حاليغا توشوشكىنىو رخصت
قلبدو » دىگەن (سوفيت سايوزىنىڭ اد

دارىيكلار 1 — اوبنلك وە كىلار تورو
قايىدا سوزلىگەن سوزيدە) .

بوقوريدىكى تحليلگە آساسا = بزنىڭ
خلاصەمز فقط برلا: اشچى ياشلار وە يا
شلار كاپىتالىزم آستىدا يالغوز ايكسپلو
آتاتسيە ايكنى (ئىككىلى) بولوب، ياش-
لار بدەنىنىڭ آجزلىقى، بلمىنىڭ يتشـ
مەسلىگى ماڭا شو كاپىتالزم استبدادىقىلا
عادە ايكسپلو آتاتسيەگە اوچراغانلىغىدىر
دور . كاپىتالزم تۈزومى آستىدا ئەمگەك
نىڭ ماشىنا آرقىلىق عادىلەشىشى، فن هم
تيخنيكىنىڭ يوكسەك قيمتى ماڭا بولارنىڭ
هممەسى ياشلارنىڭ چەكسىز قييچىلق-
غا اوچرىشىنىڭ منبعىدور . اويلە دە اش
چى ياشلار وە اشچى بالىلار عادى اش
لەپ چقرىش محصولاتى وە ئەمگەك قو-
راليغا آيلاندى ياشلارنىڭ صحت - سعا
دتى وە استقبالىغا (معارف، ساغلاملق
تعلىم تربيە، دم الش اشرىما) لغسى
يالان كاپىتالستلار قلچىلكەو غمخورلوق
قلمايدو .

بو گونگە قدر، فاشست تجاوزچىلق
اورشىنىڭ كىڭيىشى وە اقتصادى بحراننىڭ
ضربەسى بلەن بارلق دولتلردىكى
ياشلار تورموشىنىڭ درجەسى سالي كوررو
ىدىگەن حالدا تۆبەنلەشىپ تورولدى .

بز باشقىلارنى سوزلىمەى، يال-
غوز گرمانيەنى مثالغا آلساق، گىنلر
تەتگە چقىقانىدىن بىرى 25 - 30 يرا
سنت كىمەيدىگەن . ئەل بەاريدەو كون-
رى ايشب، اش حقىنىو آزايغان، گر-
مانيەدە اشچى ياشلارنىڭ اش حقىنىڭ كە-
ميىشى تولىقى گورچيغان . زەنلا

استانوك زاۋوتىدىكى شاگىردلار 1931-
يىلى ا ساعىتىگە 12 فنىڭدىن معاش آلاتتى.
لېكىن 1937 - يىلىغا كەلگەندە آراز-
لا 9 فنى آلىدىغان بولدى . شۇنىڭ
بىلەن نەق ياشلارنىڭ ئىشلەش ۋاقتى چەك-
سىز سوزۇلۇپ، گېرمانىيە زاۋوتلىرىدى-
كى كۈنلۈك ئىش ۋاقتى 11 ساعەتدىن
آشتى .

بولۇپمۇ دىقت قىلىدىغان نەرسە، گې-
رمانىيەدىكى شاگىردلار سىستېمىسى دۇر .
او يەردە شاگىردلىق مۇددەتى عمومى يوسون-
دا 5 يىلغا سوزۇلغان ، بۇ كىشى حيران
قالارلىق فاكتدۇر . آكادېمىيەچە زاۋود
خوجايىنلىرى شاگىردلارنى اۇز خالىغانچە
چىقىرىپ تاشلايدىكەن . مانا بۇلاردىن شاگ-
ىردلارنىڭ (ياشلارنىڭ) يازىنىسىمى قانچە-
لىك قارا ئىكەنلىكىنى اوبدان بىلگىلى
بولىدۇ . ايتالىيەدىكى احوال شۇنداق،
ئىشچى ياشلارنىڭ ئىش حقى چوڭ ئىشچىلا-
رنىڭ ئىش حقىغە نسبتا ، اورتا حساب
بىلەن 2 - 3 حصە كەم . شاگىردلىق
مۇددەتى 4 يىلغا سوزۇلغان . ايتالىيەنىڭ
چوڭ صنعت اورونلىرىدىكى شاگىردلار-
نىڭ ھەممىسى دېگۈدەك 15 - 20 ياش-
لىق ياشلار بولۇپ ، اولار مجبورىيت آ-
ستىدا ايك چوناق ايغىر ئىشلارنى قىلىدۇ .
تاپقان ئىش حقى بولسا نهايتى آز .

ايتالىيە فاشىستلارى قول ياشلارغا قا-
رىتا ييگى اوعولارنى ايجاد قىلغان. گالو
اولكىسىدىكى پاپىسو پابرىكىسىنىڭ مودىرى
ئىشچى ياشلارنى اوز پابرىكىسىدا آز دى-
گەندە 3 يىل ئىشلەش اوچون ، اولارنىڭ
ئىش حقىدىن كونىگە بر ساعتلىك ئىەم-
گەك حقىنى آمانتكە ايلىشنى بەلگولەپ ،
ھەر كونى آمانت دەفترىگە چوشوروپ
تورانتى . ئىشچى ياشلار او دەفتر گەيزىلە-
غان پولنى 3 يىلنى توليورغىدىلا آلا-
لايدو . شۇنىڭ بىلەن پابرىكا خوجايىنلىر-
ى اوزلىرىدە خدمتكە صادىق ، ئىشچى-
لارنىڭ بار بولىشىغا كفالتلىك بىرەلەيدو .
چونكى ھەركىم شو پابرىكا خوجايىنلىرى-
نىڭ گورسەتكەن توتوق بويسز طلبلىرى-
گە جوى سولىمىسا ، شو ئىشى آمانت پول-
نىڭ قسما حقى بىنونلەي ئەتولوپ قىلا-
نىشى بىلەن جازالىنىدو . مانا بو آدىمە-
گرچىلىككە زادى توغرى كەلمەيدىغان
چارىدور !

كاپىتالىزم توزوى آستىدىكى ھەم
ماشىنالارنىڭ رحمسىز ياۋوز حكمرانلىقى
آستىدىكى ياشلارنىڭ تورموش تقدىرى
مانا شولاردىن عبارەت !

(داۋامى بار)

ھاشىيە : بو اثر اسلىدە ايرىم
بر كتاب بولوپ ، 1939 - يىلى 10 آينىڭ
برىنچى كونى ايچكى خطىدا نشرى قىلىنغان ھەشو-
نى اعتبارغا ايلىش كېرەك . ھازرخالدا بو اثر-
دىن ياشلىرىمىزنىڭ دنيا ياشلارىنىڭ احوالى بىلەن
توتوشوپ ، اوزىنى اوستوروشى اوچون
خىلى پايدالارنى بيريدو .

مترجمى : دەلين .

ف . اورخەنوف

ش ت . انقلابچیل یاشلار تشکیلاتینینگ 47 _ یللق خدمت ترقیات جریانیغا بر نظر .

1947 - یلی 2 - غینوار دین
6 — غینوارغیچه غولجا شهریده اوتکو
زولگهن شرقی توركستان انقلابچیل یاش
لار تشکیلاتی برنچی لوبتلك ایلی وی-
لایتلك کونفیرینسیه سینینگ اوتولوشی وه
اونینگ قرارلری ، تشکیلات خدمتینی یه
نیمو سورعت بلهن آلغا سوروشنینگ آسا
سینی قوردی .

تشکیلی جهتدین .

1 — تشکیلات خدمتینینگ سور-
عت بلهن آلغا سورولوشی ، 46 یل
آخری وه 47 - یل کریش بلهن اه-
ضالار سانی کوپهیدی . تشکیلی قورو
لوشنینگ شهرلردین قو - صحرالارغیچه
کینگهیشی نتیجهسیده آساسی قاتلام قو-
رولوشی کوپچولوك اوروندا رایونلوق
قومیتا بلهن باشقورولدی . نتیجیده
47 - یل ایچیده غولجا شهر بوییچه
بیگی ایککی رایونلوق قومیتا ایلی وی-
لایت بوییچه غولجا ، یولتوز ناحیهلك
قومیتالری قوشولدی . آلتایدا ناحیهلك
قومیتا قورولمیغان ناحیهلر بوییچه تش-
کیلی قورولوش تهملانلدی ، عموما یوقو
ری دهرجیلك تشکیلات تشکیلی قورو
لوشی بلهن تووهن درجیلك تشکیلات
تشکیلی قورولوشی مستحکم علاقیه آی
لاندی .

2 — 47 - یل کریشی بلهن
مرکزدین تووهن درجیلك تشکیلاتلار
سایلیمی اوتولدی . تشکیلات میدانیدا

اوتولگهن خلقچیل سایلاملار دولت آپارا-
تیدا اوتولگوسی سایلاملارغا تمولهبوا-
لدی دیب ئیتساق خطالاشمایمز .

3 - 46 - یل ییچیده ناحیهلك
تشکیلاتلار مستقل اداره اورلی یوق ئه-
لمب کهلگهن بولسیمو ، تشکیلات خدم
تینینگ آلغا سورولوشی ، خلقیمزنینگ دیما
یه قلیشی نهتیجهسیده باراق تشکیلاتلار
علاحیده اورونلار بهلگولهب ئشلمب
کهلدی .

4 - اعضالق بدهلدین باشقا کریم
منبیعیمزنینگ بولماسلیقی نهتیجسیده بیرلك
تشکیلاتلار اشتاتسیز حالدا اعضالریمزنینگ
همت غیرتاری بلهن اش یورگوزولوب
کهلگهن ئیدی . بارا - بارا اقتصادی
قووهتمو اوسوب ، 47 - یل ئیچیده
یاریق تشکیلاتلار ئیشتاتلق اش یورگو
زوشکه میصر بولدی .

5 — تشکیلاتنینگ خلق وه یرلك مه
موری اورگانلار بلهن بولغان همکارلید-
غی مستحکهملهندی ، شونینگ بلهن یرلك
معموری خدمتلار یوکسولوشی اوستید-
ده بولغان تشکیلات تشبثکارلیغی ، تش-
کیلات اوچون بولغان غهمخورلوقلار موا
فیقلاشقان حالدا آلغا سورولدی .

6 — تاربا غاتای ، التای ویلایت-
لك کومیتیتلار طرفیدین ویلایتلك انق-
لابچیل یاشلار کونفیرینسیهلرینینگ اوتولو
شی شو یرلك تشکیلاتلارنینگ خدمیتینی آلغا سو
روب خیلی چوك موافیقیتلار گه ایلیب باردی .

7 . ھەر دەرىجىلىك تەشكىلاتلار خىز
مىتىدىن خەبەردار بولۇش ۋە يول - يو
رۇق كۆرسىتىش ئۈچۈن 47 - يىل
شىپىدە سمول ، توققۇز تارا ، قىزىل
كورە ، مەنغۇل كورە ، غولجا ناھىيەلىك
كومىتېتلىرى ، ھەربىي كومىتېت ئىككى مر
تەبە ، چاپچال ، بورتالا ، ئارشاڭ ، تالقا ،
كۈنەس ، مونغۇلكۈرە ، بولتوز ناھىيەلىك كو
مىتېتلىرى ۋە مايتاغ بى ۋاسىتە رايون-
لۇق كومىتېت بىر مەرتىبە تەكشۈرۈشدىن
ئۆز دائىرەسىدە ئۆتكۈلدى .

8 . 47 - يىل كىرىش بىلەن تەش-
كىلات نىزام نامىسى ئۇيغۇرچە ، مەنغۇلچە ،
باستۇرۇلۇپ تارقىتىلدى . قازاقچە ، شىبە
چە تىلدا باستۇرۇلۇش ئالدىدا تۇرۇدۇ ھەم
ھەر دەرىجىلىك تەشكىلاتلار ئۈچۈن ۋاقتلىق
خىزمەت قوللانما ۋە بىرقانچە نۆۋەت خىزمەت
ئۇسۇلى ئۈستىدە تەرتىپ تۈزۈلۈپ يول-
يورۇق كۆرسىتىلۈشى نەتىجىسىدە ھەر
دەرىجىلىك تەشكىلاتلار خىزمىتى مۇۋاپىق رە
ۋىشدە بىر خىل تەرتىپكە چۈشتى .

9 . يۇقىرىدىكى ئومۇمىي نەتىجە-
لەر ئەلبەتتە تەشكىلاتىمىزنىڭ خىزمەت جەريانىد
دىكى تەشكىلىي جەھەتتىكى مۇۋاپىقىيەتلىرىنى
ئەمەلدە ئىسپاتلاپ كۆرسەتتى . بۇ ئورۇندا
تەشكىلات خىزمىتىنى ئۇنۇتلۇق ھالدا ئالغا
سۈرۈپ كېتىپ بارغان تەشكىلاتلاردىن
تارباغاتاي ۋىلايەتلىك قومىتا ، ئىلى ۋىلا
يىتى بويىچە چېلبەگزە ، قىزىل كورە ،
سويدۇڭ ، بورىتالا ناھىيەلىك قومىتالار بىلەن
غولجا شەھەر 3 - 4 - رايونلۇق قومىت
تالارنى كۆرسىتىپ ئۆتۈش تېگىشلىك
تېپىلدۇ . قالغان ناھىيەلىك قومىتالاردىن
بولتوز ، ئارشاڭ ناھىيەلىك قومىتالىرىنى
تۆۋەن دەرىجىدە ھېسابلىغاندا ، ئۇلاردىن
باشقا ناھىيە ۋە رايونلۇق كومىتېتلار خىز
مىتىمۇ سۈرئەت بىلەن يۈكسەلمەكتە
دە .

تەلىم - تەربىيە جەھەتتە

تەشكىلاتىمىز ئەزالىرىنى ئالغا باسار
ئىنقىلابىي روھدا تەربىيەلەش ، ئەزالىرى
جەمئىيىتىمىزنىڭ ۋە خەلقچىللىقنى غەلىبە قىلدۇرۇ-
رۇش ئۈچۈن بولغان كۆرەشنىڭ ئەلمى
كۆرەشچىلىرى قىلىپ تەربىيەلەپ چېنىقتۇ-
رۇش ئۈچۈن قولىدىن كەلگەن چارىلار
نى قىلىپ كەلدى . بۇ خىزمەتلەر بۇل-
سا :

1 . تەشكىلاتىمىز ئەزالىرىنىڭ ئاڭ بىلى
مىنى ئارتتۇرۇشدا ئۆگىنىش گۇرۇپپىلىر-
ى ئارقىلىق مەلۇم ماتېرىياللار ئۈستىد
دە موضوع ، سوئاللار بېلگىلەپ مۇنا-
كىرە قىلدۇرۇش ئۇسۇلى بىلەن ئەزالار-
نى تەربىيەلىدى . 46 - يىل تەشكىلات
دائىرەسى بويىچە تەشكىلاتى قۇرۇلۇش يول-
غا قويۇلغان بولسا ، 1947 - يىلى
ئاساسى قائىدىلىك قۇرۇلۇشى (ئۆگىنىش
گۇرۇپپىلىرىنىڭ) ھەپتىلىك مۇزاكىرەسى
ئۆگىنىش ئىشلىرى بارلىق تەشكىلاتلار بويى
چە رەسمىيلەشتۈرۈلدى . بۇ چارە ئەزا
لارنى ئۆگىنىش ئۈستىدىلا تەربىيەلەپ قال
ماستىن ، بەلكى ھەر بىر ئەزانىڭ جەمئىيەت
ئۈستىدە بولغان خىزمەت سۈرئىتىنى ئالغا
سۈرۈش ، ئەزالار ئارا پىكىر ، تەنقىد
تەنقىد بولۇشى بىلەن تەشكىلات ئىنتىزامىنى
مۇستەھكەملەشدە ئەزالارنىڭ بىلىمىنى تەش-

تەكيلى رەۋيشدە اوستوروشدە موافيق تە‑
شكيل بولوب نەتيجە بەرمەكدە .

2 . 46 - يل ئيچيدە هەردەريجە‑
لىك تشكيلاتلار بويىچە اعضالار وە ياش‑
لار اوچون علمى ، تربيەوى دەرسلار
سيستيمىلىق ، مەدەنىيەت تربيەگە چوشەنگەن
ايدى . 1947 - يل ئيچيدە هەردەريە‑
جيلىك تشكيلاتلار آرا آيدا بىرمەرتبە علمى ،
تربيەوى داكلات ، علمى ايكسكورسيه (سوز)
مسابقەلەرى رەسمى رەۋيشدە بولغانلىغى‑
دى . آلتاى ، تاربغاتاى ويلايەتلىك قو‑
ميتەلەرى كومىتىتلارنىڭ داكلاتى كيه‑
چيكب قالغانلىقدىن بو حقدە ايلى ويلايە‑
تى بويىچە نەتيجە چىقارغاندا 184 او‑
رونلاردا 786 قتم 96،992 نفر اعضالار‑
غا علمى ، تربيەوى ليكسيه اوقولدى .
بو چارە بىراقىدىن اعضالارنى انقى‑
لابى روحدا تربيەلىگەن بولسا ، 2 ‑
دين اعضالارنىڭ سياسى سەۋيەسىنى اشو‑
روب بەلدى .

3 . تشكيلاتىمىز اعضالار ، ياشلار ،
عموماً خلقىمىزنى حقيقى خلقچىل روحيدا
تربيەلەش مقصديدە مطبعە ايشىنى
يولغا سالدى . نتيجەدە 1946 - يل
آخرى 47 - يلنىڭ كىرىشى بىلەن مر‑
كزى قوميتا قاريشىدا رەسمى مطبعە
قورولدى . مركزى قوميتا قورولوش
بىلەن ميدانغا كەلگەن «كورەش» ژور‑
نالينى اوقوغانلار ئىشى نەتيجە كەلدى .
اوندىن باشقا تاربغاتاى ويلايەتلىك قومي‑
تا قاريشىدا « انقلابچىل ياشلار » گزى‑
تى دائىملىق صورەتدە نشر قلىنغاندا بو
گزيت ميدانغا كەلگەندىن بيرى 1947 -

يل 15 - نويابرغە قدر 7 ، 734 ن‑
خە نشر قلندى . غولجيدا ، ونگوزوللىن
كونفرينسىيەمىز قرارى بويىچە ، ايلى ويلا‑
يتىنىڭ كوپچىلىك ئادەملىك كوميتې‑
تلىرىدە شفوگراف آرقيلىق گزيتلار نشر
قىلىنىب كەلدى . يامىلار تاربغاتايدا بىرا‑
جى نوبەت كورولگە . بو خدمت خلقىمى‑
زنىڭ تشكيلاتىمىزغا بولغان محبتىنى يەنە‑
دە كوچەيتدوردى . شونىڭ بىلەن هەر
دەرىجەلىك تشكيلاتلار بويىچە تام گزيت‑
لەرنىڭ سانلار آرقيلىق تربيە اشلارىدا
جدى يورگوزولدى . ايلى ويلايتى بو‑
يىچە 47 - يلدا 622 نوسخە تام گز‑
يت چىقىرىلغان . تاربغاتاى ويلايتىدە
كيينكى آلتە آيلق جريانيدا 124 نوس‑
خە تام گزيت چىقىرىلغان .

4 . بىرنىچى نوبەتلىك ايلى ويلايتى‑
نىڭ كونفيرينسيه مناسبتى بلەن بىرانچە
چە باش شاعرلارىمىزنىڭ شيعرى اثرلارى‑
نى توپلاب ، اويغورچە «آلماناخ» نشر
قلينىب تارقىتىلدى . بو كتاب - ياز‑
غوچىلارىمىز قارىشىدا يېڭى بىر صحيفە
آچتى دييشكە بولادور .

5 . تشكيلاتىمىز اعضالار وە خلقىمىز‑
نىڭ علمى ماتيريالارغا بولغان آرزو‑
سىنى قاندوروش وە اونى تشكيلى بولا‑
غا سېلش اوچون مركزى تشكيلاتىمىز
نىڭدا « انقلابچىل ياشلار كتابخانەسى »
آچىلدى . بو بىر يېڭى موفقيت .

6 . صحرا ، قىرلاردىكى تشكيلاتلار‑
دا خلق يىغىلغان اورونلار ، مسجد ،
جامعلاردا اعضالار گزيت ، ژورناللار‑
دىكى مهم ماتيريالارنى ، خبرلارنى

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

خەلققە اوقوب بېرىش حەركتى 47 . يل
ئىچىدە بر قدر يولغا سېلينىش بلەنقرو.
محرا خلقىمزلك وضعيت ، احواللدين -
خبردار بولوش چوشەنچيسى يوقرى كو-
تودرالمە كدە .

7 . اعضالار آرىسيدين يېزىقچى-
لار تىيارلاش ، گزىت ، ژورناللارغا
تورلوك يىڭى خبرلر يەتكوزوش اشلارى
دا هەر دەرىجىلك تشكيلاتلار يەرلك
جايدا مخبرلار اومەكلرى اويوشتوروب
آساسلق كوچ چقريب كەلدى . خصو
صا زارباغاتاى ويلايتلك قوميتادا ادبى
يازوچيلار اومەكلرى اويوشتورولوپ ،
صحنە كتابلرى تىيارلاش ، گزىتلرنى علـ
ـمى مقاليلار بلەن قامداش خذمتلرى
اوستيدە آساسلق كوچ چقيريب كەـ
لمەدى .

8 . تورلوك تلدىكى گزىت ژور
ناللارغا مشترى توپلاش ، گزيتلارنىڭ
اوز واقتيدا خلقلرگە تىگيب توروشى
اوستيدە خصوصا تشكيلات اعضالرى آ-
ساسليق كوچ چقارغانليغينى انكار قيـ
لالمايمز .

تشويقى اشلار جهتدە

1 . خلقچيلقنى عمليدە تورموشقە
آشورروش اوستيدە 3 ويلايت بويىچە تشـ
كيلاتيمز بارلق اعضالار كوچى بلەن خلق
قە ، اعضالارغا تربيە بېريب كەلدى .
اولوك بەللا توختاب قالماسدين عكس ال
حەركتچى مستبد عنصورلرگە يول قويـ
ماسلق وە اولارنى جازالاش بتەمنى حيما
يە قليب ، عملدە اجرا قليش اوستيدە
اولكولوك حكومتكە ايكى نوبت اوزطلپيـ
نى قويدى . قان بديليمزگە كەلگەن
حقوقيمزنى حيمايە قليش اوستيدە بو-
تون اولكە خلقيغە ايكى نوبت مراجعت
چيقاردى .

2- خلققە غمخورلوق اوستيدە ئەر
تيازلاق تىريلغونى كيگەيتش ، حكومتدين
دهقانلارغا بېريلگەن ياردەملريناتى موافيق
حالدا تيز بېريليشى ، ئازيلقنى ساق-
لاش ، ساوادسيزلقنى يوقوتوش ، آشـ
لقتا زەرەرلك بولغان چېكەتكە آفتينى
يوقوتوش ، انقلاب مەنگيليدە شهيد بول
غان ، مجروح بولغان عسكر عائيلە
ريدين حال سوراش وە اولارغا ياردەم
قليش ، آرتايدا 7 يللىق انقلابى كو-
رەشدە ايغر چيلققا اوچرىغان قېريندا شـ
لريمزغا ياردەم قليش ، حال سوراشنىڭ
ويقالرلرى اوستيدە رسمى وە عملى خذ
مت كورسەتتى .

3 . اوچ ويلايت بويىچە هەربر باير
رام وە انقلابى خاطرە كونلر وە اولار
نىڭ اهميتى هەم طنطنەلك اوتوشى او-
چون آلديغى اورونىدا توروپ ، تشويـ
قى ، تربيەوى حركتلر اوتكوزوش
بلەن بايراملارنىڭ تنيجيلك خاطرەليتشى
اوچون كوچ چقاردى . قسقيسى هەر-
ر بايرام وە ييغليشلار ، خاطرە كونلر
نىڭ طنطنەلك اوتوشيدە آساسليق كوچ
هەردەرىجيلك تشكيلاتلار وە اعضالار آر
قيلق بولدى - دەپ ايتالايمز .

عموما ئالكە ، خلق آرا مسئلەلەـ
لەر اوستيدە خلقنى خبردار قليش ، دەر
بيەلەش ، چوشەندوروش ، خلقچيلقنى
عمليدە تورموشقە آشوروش يولىدا آكلق

آكتيف كورەش قليش حركتيدە تشكي
لاتيمز وە تشكيلات اعضالرى فعال كوچ
چقريب كەلدى . عمومى تشويقات ئەتيد
جبسينى چقارغاندا (آلتاى ويلايتلك قومي
تا ، حربى كوميتيت بوئوك ئيچيگەكر
مەيدو) ، 47 — يل ئيچيدە 2130
اوروندا 1298 تشويقاتچى آرقالق 843257
افر كشيگە يوقورقى بيانات‌لار اوستيدە
تشويقات قلندى . اگر حربى كوميتيت ،
آلتاى ويلايتلك كوميتيت ، ماى تاغ
بى واسطە رايون ، بولدوز ، آرشاڭ
ناحيەلك كوميتيتلرينڭ دا كلادلرى بيتب
كيليب يوقورقى سانغا قوشولغان حا-
لدا نەتيجەنڭ قانچيلك بولوشى چوشو-
نوشلوك .

ديمەك بريللق جرياندا تشويق —
ترغيب ئشلارينى هەردە ريجيلك تشكيلات
لار بوييچە سيستيمەليق ، موافيقيتلك
يوسوندا آلغا سوروب ، بتمنى كاميل
اجرا قاش ، خلقچيلقنى عمليدە جارى
قاش اوچون آلدينقى اوروندا كوچ چق
ريب 3 ويلايت خلقينڭ انقلابى وە رو
حى بيرليگينى مستحكمەب —
كيلەليدى .

مدنى آقارتيش ئشلارى اوستيدە .

تشكيلاتيمز مدنى آقارتش اوستيدە
بالغوز تشبثكارلق دولىنى اوينابلا قال-
ماستين بلكى عملى رەويشدە خلق وە ياشلار
اوچون خدمت كورسەتتى :

1 . 1946 - يل ئيچيدە هەردە
ريجيلك تشكيلاتلار قارميغيدا قرائتخانيد
لار رەسمى قورولميغان ايدى . 47-يل
كريشى بلە ايلى ويلايتى بويچە سوي
مولوك ، چيلپە كزە ، بوريتالا ، چيالى ، كو
نەس ، قزيل كورە ، توققوزتارا ، تاقا ،
منغول كورە ناحيەلك كوميتيتلريدە ،
4 - رايونلوق كوميتيت ، ماى تاغ بى
واسطە رايونلوق كوميتيت ، باياندايدەبى
واسطە رايونلوق كوميتيتلريدە علاحي-
دە قرائتخانيلار قورولدى . مركزى
كوميتيت قارميغيديكى كتابلار بلەن
يوقوريدا ايتلغان ناحيە ، رايونلوق كو-
ميتيتلار قارميغيديكى عمومى كتابلار
سانى 14 اوروندا 15193 دانە ارد-
دين باشقا تاربغاتاى ويلايتلك قوميتا
وە قارميغيديكى ناحيەلك كوميتيتلار
قارميغيدا رەسمى قرائتخانيلار بولوب
عمومى كتابلار سانى 19 اوروندا
2171 دانەدين اوشوق .

2 . اعضالار وە ياشلارنى ساغلام
بدەن ، ساغلام روحدا تربيەلش اوچون
اعضالار ، ايدارە ، جمعيت هەم ماسسا
بوييچە بدەن تربيە اشاريغا بولغان تشب
بكارلق حركتنى عملدە كورسەتتى .
واليبول ، واسكيدبول اويونلارى هەردە
ريجيلك تشكيلاتلار بوييچە رەسميلەشتو
رولدى . ايلى ويلايتى بوييچە بوحركت
207 اوروندا 227 نوبت اوتولگەن .
تاربغاتاى ويلايتلك قوميتا بويچە 27
اوروندا 36 نوبەت اوتولگەن . خصو-
صا برنجى نوبتلك ايلى ويلايتلك بدەن
تربيە مراسيمينڭ اوتولوشى اوچون تش
بثكارلق وە عملى خدمتدە تشكيلاتيمز
وە تشكيلات اعضالرى آلدينقى اوروندا فعل
رەويشدە كوچ چقاردى .

3 . صنعت ، تياتر اشلرينى آلغا

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

سوروش ، راواجلاندوروش بولیدا ایلی
ویلایتی بوییچە هەرمات صنعت تروپ-
پالرینك معنوی رهبرلیگی تشکیلات
طارفیدین ایجرا قلنیب کەلمەکدە. تار
باغاتای ویلایتلك قومیتادا هەر ملت ملی
صنعت توروپپالری تشکیلاتنك بی وا-
طە رهبرلیگی بلەن قورولوب ، تشکیل-
لات قارمیغیدا صنعت اشلرینی راواج -
لاندورماقدا . ایلی ویلایتی وە تارباغا-
تای ویلایتلك قومیتا بوییچە 47 - یل
ئیچیدە (حربی کومیتیت ، آلتای ویلا
یتلك کومیتیت بونوك ایچیگە کرمەی-
دو.) 259 مرتبە تییاتیر وە گازیت-
رت کیچیلری اوتولدی .

4 . تشکیلاتیمز 1946 - یل ایچید
دە ساوادسیزلقنی یوقوتوش اوسنیدە
تشویقی اشلارنی بجریب کەلگەن ای -
دی ، 47 — یل کریشی بلەن دە-
لەب ساوادسیز اعضالار بوییچە ساوادسز
لیقنی یوقوتوش حرکتی یوگوزولدی.
47 — یل دیکابر آییدین باشلاب بار
لق تشکیلاتلار بوییچە خلقنك ساوادسیز
لقینی یوقوتوش خصوصیدا تشویق یور
گوزوشدین باشقا اوقوتقوچیلق خذمتیـ
نیمو کوپونچە (ایلی ویلایتیدە) اع-
ضالار اوتومەکدە (سان وە نەتیجیلری
کیین معلوم قلنیدو.)

5 . تشویقی اشلارنی کوچەیتیدو-
روش اوچون کوپچولوك تشکیلاتلاردا
رەسساملار حرکتگە کەلتورولدی . بو
خذمتدە چیلپەگزە ناحیەلك کومیتت علا
حیدە کوچ چقریب ایککی اوبت رەسمی
کورگەزمە اوتکوزدی . تارباغاتای ویلا-
یتلك کومیتیتدا علاحیدە رەسساملار
هیئتی قورولوب اش بجریب کەلدی ،

6. مدەنی — معارف اشلارینی
یوقوری کوتوروشدیمو تشکیلاتیمز آ-
ساسلیق خذمت قلیب کەلدی . جوملیدین
اوسمورلرنك مکتب تربیەسیگە تولوق
جلب قلنیشی اوچون هەر بر اوقوش
موسیمیدە مرکزی قومیتا بویروغی بو
ییچە هەردەرجەلك تشکیلاتلار مدەنی —
معارف اورگانلاریغا یاردەم قلیب کەل-
دی . خصوصا بو خذمت تارباغاتای
ویلایتلك کومیتیتدا آساسلیق بجریل-
دی . بو اوروندا یالغوز تشویق قلش
تشویق قلش بلەنلا چەکلەنمەی ، بلکی
مکتبلرنك علمی قورالرینك تیارلنیشی
اوچون یەرلك معارف بلەن برلکدە قول-
لانمیلار تیارلاش ایشیغا آکتیف اشتیر —
راك قلدی .

اقتصادی جهتدە

تشکیلات خذمیتینك سورعت بلەن
آلغا سورولوشی ، تعلیم — تربیەنك
کوچلوك یورگوزولوشی ، خصوصا تش
کیلاتیمزنك خلقچیلق سیاستینی عملدە
تورموشقا آشوروش یولیدا بولغان تشوی
قی — تربیەوی حرکتاری یالغوزیاش -
لارنك تشکیلاتقا بولغان اعتقادینی کوچ
لەندوروبلا قالماسدین ، بلکی بوتون
خلقیمزنك قزغین حیمایە قلیشیغا ، یاری-
تیشیغا ، هەر جهتدین خیری خواهلیق
بلدوریشیگە نائل بولدی . بو اوروندا
شونیمو ایتب اوتوش لازیمکی ، تشکیل-
لاتیمز اعضالارنك ایدارەلردە فعال لەتیـ
چە کورسوتوشلری اوچون جدی کریشیشی

نەتیجەسیدە تشکیلات تارماقلری قورول-
غان اورونلاردیکی یەرلك حکومت اور-
گانلری ، ایدارە ، جمعیتلرەو تشکیلا
تیمزغا منتدارلیق بلدوروب ، ییقندین
یاردەم کورسەتمەکدە . شونوك اوچون
دولت آپپاراتیدا بولمای، دولت طرفی-
دین کریمسیز حالدا خدمت قیلب
کیتب بارغان مستقل سیاسی تشکیلات
کوپچولوکنك حیمایە قلیشی ، خیری -
خواهلیقی ، اعضالریمزنك فعال خدمتلا -
ری نەتیجەسیدە بوگونکی کوندە (خصو
صا- 1947 - یل ئیچیدە) اوزینك
اقتصادی آساسینی مستحکەملەب آلالیدی.
بوگونکی کوندە مرکزی تشکیلاتنك
اقتصادی یاردیمیسز بارلق توبەن دەریجید
لك تشکیلاتلار (ویلایت ، ناحیەلك کو
میتیتلار) اوزینی - اوزی تولوی
قامداش دەریجیسیگە ایگە بولدی .
شونوك اوچون مە -
کی ایدارە ، جمعیتلر وە خلقلرنك تش -
کیلاتیمزغا قلغان خیری - خواهلیق
یاردەملریگە منتدارلق بلدوروب ، تشکر
بیان قلیمز .
البتە مانا بو موافقیتلار وە خیری-
خواهلارغا قاراب ئیتیمزکی ، تشکیلا
تیمزنك اقتصادی آساسی کوندین کون
گە مستحکەملەنگوسی . تشکیلاتیمز موفقە
ئی آساس قلغاشقا عمومی یاشلارنی
انقلابی ، علمی روحدا یەنیمو کوچلوك
تربیەلەب جمعیت وە خلق اوچون بولا -
غان خدمتینی فعال رەویشدە نەتیجەلك
آرغا سورگوسی .

کامچیلیقلار

عمومی خدمت اوستیدە

1 . آرشاڭ ناحیەلك کومیتیت خد
متی تزلکدە ترتبکە چوشمەیدی . بر
چەندین کادیر ییتشمەسلك بولسیمو ،
ایکنچی طرفدین صابق ناحیەلك کومی-
تیت باشلیقی ، کاتبلرینك فعال ئشلیمە-
سلیگیدین بولدی . بو حقدە علاحیدە
چارە کورولگەندین کیین ، سینتەبر
آییدین باشلاب خدمتی ترتبکە
توشتی .

یولدوز ناحیەلك کومیتیت 47 یل
اپریل آییدا قورولغان بولسیمو تیخیچە
تشکیلی قورولوشی مستحکم دەریجیگە
کیلەلمیدی .

جیك ناحیەلك کومیتیتدا اعضالار
ایچیدە تشکیلات اشینی موافق ایجرا قلا
لمیغرچیلار بولوشی ، صابق کاتیب فیض
الرحمننك خدمت اوستیدیکی کامچی
لقاری نەتیجەسیدە خدمت سورعتینك
رواجلنیشیغا بر قدەر دەخلی یەتتی .
شوندااق بولسیمو 46 - یلغا نسبەتە
تشکیلات خدمتیدە خیلی یوکسولوشلری
بولدی .

حربی کومیتیتنی آلغاندا کونفیر
رینسیە قراریدا چیکیلگەن اشلار تو
لوق اورونلدالمایلا قالماسدین بلکی بار-
لق تشکیلاتلارغا نسبتا= خدمت اوستیدە
آرقیدا قالدی . 47 - یالق خدمت
دا کلانی تیغی ییتب کەلمیدی . یل
آخریدا ییکی ترتب بەلگولەندی .

ئەمدى يېڭى ئوتوقلار قازىنىشى كۆ—
تولەكدە .

كونەس ناحيەلك كومىتېت خىزمىتى
سورئتلك بلەن ترتيپلك كېلىۋاتقان
بولسىمو ، يىل اوتۇرلىسىدا مسئول كاتىپ
ساپدىكەننىڭ سوسىلىغى نەتىجىسىدە خز
متكە خېلى دەخلى يېتىشلر بولوب اوت-
تى .

2 . اعضالار سانىنىڭ كوپەيىشى ،
تشكيلى تارماقلارىنىڭ كېڭەيىشى ، تش-
كيلى وە عملى رهبرلكنىڭ ، ايجادىيت ،
يېڭىلقنىڭ كوپەيوشىنى طلب قىلىدو .
خصوصا توۋەن دەرىجىلك تشكيلاتلارنىڭ
آيرىم يەرلەردە (ناحيەلەردە) كوپچولوك
كادىرلارنىڭ بولماسلىقى بلەن توۋەن دە
رىجىلك تشكيلاتلار يوقورىنىڭ كور
سەتمىسىگە ، قوللانما ، نظامنامىغا موا
فىق اوزلىگىدىن يېڭىلىق وە ايجادچىلىق
بلەن خىزمت سورئتىنى آلغا سوروش
كام دەرىجىدە بولوب كەلدى . بو احوال
آرشاڭ ، كونەس ، چاپچال ، بورتوز ناحيە
يەلرىدە فاكت بولوب تۇردى .

3 . هر دەرىجىلك تشكيلاتلارنى
تەكشوروب ، يول — يوروق كورسە
توب مېڭىش ايشى معلوم اوصوللار بلەن
يورگوزولوب كەلگەن بولسىمو ، عمو
مى وە ياخشى بولغا سېلىنمىدى .

4 . يەرلك تشكيلات خىزمت سور
عتىنىڭ ياخشى بولوشى ، يەرلك تشكي
لات يوقورى اورگانى خىزمتچىلەرىنىڭ
عملى ، علمى آساسدا رهبرلك قىلىشىنى
طلب قىلىدو . بو خصوصدا بعضى تشكي
لاتلاردا سايلانغان هيئت ، ياكى اعضالار
اوز خىزمىتىنى هەفتىلىك ياكى 15 كونلوك
بلەن چەكلەپ ، قورۇق هىيكەللىككىچە
تاشقىرى كوچلوك رەۋىشدە آيرىلغان
حالدا عملى ئىشلەش ، علمى رهبرلك ،
تقدير ، تنقيد ، تەكشوروب نەتىجە چىقىرىش
ئىشلىرىغا بى واسطه ئشتراك قىلما-
سلىقى نەتىجىسىدە يەرلىك تشكيلات خز-
مىتى سورئت بلەن آلغا باسالمىغان احوال
كورولدى . بولوقىغا اوز خىزمىتىنىڭ
كوپلىكىنى داداپ ، يېتىشەلمەسلىكنىمو-
كورسوتوش لازىم بولورئىدى ، لېكىن
ئىشلەيمەن دىگوچىگە واقت كوپ بولغان-
قا ، اوندىق احوال فقط هوروندلوقتىن
باشقا نەرسە ئەمەس .

5 . خصوصا كېيىنكى ۋاقتلاردا
قەدەر اعضالار اوستىدە تەكشوروش ، او-
چوت ترتيبلىرى ، تقدير ، تنقيدچارىلرى
يېتەرلىك دەرىجىدە بولالمىدى . شو-
سەۋەبدىن بعضى بوشاڭ ، سوست اعضا
لارمو پەيدا بولدى . 47-يىل آخرىدىن
باشلاپ بو كەمچىلىكنى يوقوروش اوستى-
دە جدى چارە ئالغدى . البتە بو كەمچى-
لىق ئەمدىلىكدە توزولودو ، ياخشىلىنىدۇ-
دەپ امىد قىلىمەز . انقلابى تشكيلاتدا انتظام-
نى آساسلىق اهميتكە ايگە دەپ قارىغاندا
تەزلىكدە عمومى اعضالار ئوستىدە بولغان
تەكشوروش ، تقدير ، تنقيد چارى-
لرىنى بتون تشكيلاتلار بوييچە تولوق
يورگوزوش نەتىجە چىقىرىپ توروش ضرور
وە لازىم .

اعضالار اوستيدە

عمومى خذمت يونولوشيدە بولغان موافقيت وە كامچيلقلارنى حيساپقا آلغاندا، اعضالار ئوستيدە بولغان كامچيليقلارنيمو ئيتماى اوتمەيمز :

1 . خذمت ئوستيدە بولغان عمومى فعاليتكە نسبتاً شخصاً ئوگونوش، مناظرە قليش، پاكى سوراپ بليشكە تولوق بيرالمەسليك كامچيليكى بوزبەرەكدە. ملى انقيلابيمز باشلينش بلان آزغينە بليمى بار ياشلار دولت خذمتيگە اشتراك قلدى. بونەايتى ياخشى، لەيكين علمى قابيلياتنى، ئيدييە، مفكورەوى فعاليت، دونياغا قاراشنى يوقورى دەريجيگە كوتورماى تورۇپ، ئشدا موافق صورەتدە آلغيبيش ممكين ئەمەس. بو قطيدين قاريغاندا اعضالارنك ئوز- ئوزيدين اوگونوشى ديمەرليك بولميدى.

2 آلدينقى ياشلار آرسيدا حرمت بوزەسيدين بولغان برليك، همكارليققا نسبتاً عمومى بوسونديكى برليك، همكارليق، هر ئشدا عمومى مصلحت، ئشنى آلغا سوروش اوچون موافيقلاشقان بولداشلارچە فكر تقديم قليب ئشلەش يتەرليك ئەمەس. تشكيلاتيمز نظام نامەسيدە تشكيلات مقياسيديكى هرقانداق ئش مجلس آرقيلق حل قلينيدو- ديلگەن. بوخصوصدا آيريم اعضالار تشكيلات مەيدانيدا اوچوق فكر، تقدير، تنقيد چاريلارينى مجلس مەيدانيدا ئيتيپ، كامچيلقنى توگەتمەي شخصى شكايت بلان تشكيلات خذمتيگە دخلى يەتكوزگەن اورونلارمو بولدى. شونوك اوچون هر بر اعضا تشكيلات خذمتينى آلغا سوروش بوليدا تشكيلات دائيرەسيدە بولبك، همكارليقنى كوچەيتيپ، مصلحت قليش، اوقتوروش، چوشەندوروش، فكر تقديم قليشقا جدى كريشەك لازيم. بلكى موافق اوصول بلان عمومى دولت آپپاراتى بويىچە هم تاءثير بيريشكە جرعت قليش كيرەك. شونوك بلان اعضالاريمز ۋە ياشلاريمزدا عمومى مقصد، توشەنچە، فكر بوليكيكنى يەنەمو مستحكملەش ضرور.

3 . تشكيلات اوز خذمت، اوزلينيپ-سى بويىچە مستقل، عمومى ياشلار، خلقلار وە باشقيلارغا نسبتاً خلقچيلق سياستنى موافق رەويشدە عمليدە تورموشقا آشوروش، دولت آپپاراتيديكى ئشلارنيك موافيق آلغابيسيشى اوچون موافيق حالدا برليك، همكارليق مناسبتدە تورۇپ، تشبث قلش، تكليف بيريش، تاءثير بيريش، ايلهاملاندوروش يوللرى بلان خذمت ايليب بارغاندا خذمتدە هرجهتدين اطرافليق موفقيتلارگە ايگە بولودو. بوا ورودلدا بعضى تشكيلاتلاردا آيريم اعضالار وە تشكيلات اعضالرى نوعرى ميدانيدا تورودو- دەپلا، موافيقلاشقان برليك همكارليق قلماي يەرليك تشكيلات خذمتيگە برقەدەر دخلى يەتكوزوشلەرمو بولدى. بو كامچيلق تشكيلات نظام نامەسيغا خلافدر. شونوك اوچون

ھەر دەرىجىلىك تشكىلاتلار ۋە اعضالار بو-
لۇقابىنى ئەمەلدە تونوشى مۇھىم ۋە اھمىيت-
لىكدور .

4 . عومومى اعضالار ھەرقانداق اىشـ
نى جمعيت احواليغا ، كادىرلارنى او-
تونوش ، تربىيەلەش ، حرمەتلەشكە قارىتىب
ئشدا انقلابچىل يولداشلىق فكر ، مصلحت
بلەن خدمت ئېلىب بېرىلغاندا ھەرقانداق
قيين اىشلار بولمىسون جزمەن حل بولى-
دىغانلىقى طبيعى .

بوخصوصدا ، اورون ياكى آبرويى
حرمت يوزەسىدىن بولغان فرقلار بلەن
چەك - فرق آيرىغوچىلار يوق دەب ايتال-
مايمىز . شونىڭ بلەن آيرىم جايلاردا آز
سانلىق كشيلەرنىڭ بىر ناحيەلىك لو-
روندا «منا بو ايەلىك» كيسيدىنى قولاتوب
عومومى ھمكارلىق قىلماسلىق ، باشقىلارنى
چەتكە قېقىش ، آيرىمچىلىق قىلىش كىبىلە-
لەرنىڭ - قىلىنغانلىرىنى قالمىدى دىيەلمەيمىز .
بزەر عومومى جەھەتىكى خدمتلەرىمى-
زنى آلغا سوروش اوچون مانا بو اوردودا
بولغان كەمچىلىكنى خصوصا تشكىلات
اعضالارى تونوشوب كىرىشىش لازىم
ۋە ضرور .

5 . تشكىلات دائىرىسىگە كىرىب
عومومى خدمت اوتەش برچەتدە تورسون
حتى ھەقانىيلىك كوروك مجلسىگە اش-
تراك قىلماي انتظامغا رعايە قىلمىغوچى-
لار بولوب قالدى . بو احوال عومومى
تكشورسەك ، اعضالىقى ايچىدە بولغان
چاتاقدور . موندىن كيىن الىدە تشكى-
لاتىمىزنىڭ اعضالارىنى سادق چىنلانەس
بىرلىكى صفت جەتدرىب او-تتوروش ۋە تو-
لوقلاشنى ئېلىب بېرىشىمىز ضروردور .

عومومى خلاص ەقرىب ئشاندا يو—
قوريدىكى عملى تجربەلەر تشكىلات
خدمتىنىڭ اوتوشى كەچىلىكلارغا قارى-
غاندا يوقورى دەرىجىدە ايكەنلىگىنى
اثبات قىلىدو .

معلومكى ، تشكىلات معلوم مقصد-
نى نظردە تۇتوب ، معلوم پروگرامما
آساسىدا اويوشقان آدەملار گوروپپاسى
تشكىلات بولوب حسابلىنىدو . شونىڭ
اوچون اعضالارىنىڭ شخصى عملى آساسدا
قىلغان بىرلىك خدمتلارىنىڭ عومومىلاشقان
كوچى تشكىلات ۋە تشكىلات كوچىدور .
شونىڭلاشقا تشكىلات خدمتىنى آلغا سو-
روشنى يالغوز ھەر دەرىجىلىك تشكىلات-
لارغا قارىتىب قويوش موافق ئەمەسدور .
تشكىلات صاحبىدە بولغان بارلىق اعضا-
لار اوز شخصى عملى ۋە خدمت فعاليتىمىز-
نى ، تشكىلات خدمتىنى غلبەلىك آلغا
سوروشكە قارىتىب ، موافق يول كورس-
كەندىلا 48 - يل ئۈچىنچى يېڭى
اوتوق ۋە يېڭى غالبيتلار قازىنىشقا بولىدو .

م . زىيام .

خطای خاقچیلرینىڭ حربی اوتوقلاری .

گومینداڭ حکومتی یاپونغا قارشی
اوروشنىڭ آداققی یىللىریدا یاپون طرفید-
گه قاریتلغان صفدیکی حرکتنی دەایا-
لىك رەویشده توختاتتی . گینیرال سی-
تیلونیلنىڭ شتابیغا ئیوەتلگەن آمیریکا
ژورنالستی ئیلمریچ بو مسئله اوستید-
ە توختولوب ، اوزینىڭ « بیرما غضبی »
دیگەن کتابیدا تووەندیکیچه یازیدو :
« ستیلونیل خطاینىڭ شرقی فرونتی
دەب آتیلیب ، یاپونغا قارشی قویولغان
خطای عسکرلریگه دوشمەنگه قارشی او
روشقا چقماسلققا ئەمر بیریلگەنلیکینی
ئیتتی . حقیقتدیمو اولار ، دوشمەن اوز
اوریدین 100 میل ییراقدا واقتدا
آرتقا چیکینەر ایدی . بو سیاست چاڭ
کەیشی وە خونبین چین نىڭ ئستراتیگی-
یەسیگه آساسلانغان بولوب ، امیریکانىڭ
تنچ اوکیان اوروشیدا ییڭیب چققانیدین
کیین ، کشی وە فونزال کوچینی کامو
نیستلارغا هەم باشقا اوزیگه قارشی بول-
غان گروپپالارغا قارشی کورەشدە فایدی
لنش مقصدیده ساقلاب قیلیشدین عبا-
رت ایدی » .

گومینداڭ یولباشچیلری اوزلرینىڭ
ئستراتیگییاسیده اوزاریمو بو حقدە شوئ-
داق دیيشەر ایدی .

چاڭ کەیشی 1945 - یلی یاز
دا یاپونیه بلەن بلەن اوروشنىڭ قاینام
ئوی فازەمزگیلیده گومینداڭنىڭ کەڭ دا-
ئیرەدە بولمیغان آلتینجی کونگریسیدا
سوزگه چقیب ، تووەندیکیچه بیانات
قلدی :

« بزنىڭ بو گونکی مرکزی مسئله
مز کومونیستلارنی یوقوتوش ، یاپونیه
بولسا بزنىڭ سرتقی دوشمینیمز ، کا-
مونیستلار بولسا بزنىڭ ایچکی دوشمی-
نیمز . بزنىڭ مسئلیمز کامونیستلار
نی یوقاتقاندیلا حل بولیدو » .

یاپونیەنىڭ تسلیم بولوشیدین کیین خطای
عکسالحرکتچیلری اوزلرینىڭ کامونیست
لارنی یوقوتوش ئستراتیگییەلیك پلانینی
حرکتلەندورشکە باشلیدی . گومینداڭ
ئەرمیەسی ایلك آوال ئیغیم بولغان جای-
لارنی ایگیلەشکه وە آزادلیقشقا اوروش-
دی ، آندین آستا - آستا خلق آزاد-
لق ئەرمیەسینی وە پارتیزانلارنی بو
قاتماقچی ایدی . گومینداڭ ئەرمیەسی
آمیریکانىڭ حربی یاردەمیدین فایدیلینیب
دەسلەب برقانچه موفقیتلرگه ایریش-
دی . لیکن 1947 - یلنىڭ باهاریدا
احوال کەسکین رەویشده اوزگەردی .
ایچکی اوروش صفینىڭ پوتون جایلریدا
دیگیدەك قوزغولوش خلق آزادلیق ئەر-
میەسی طرفیدین بولدی . گومینداڭ
قورالق کوچی مدافعەگه اوتوشکه مج-
بور بولدی هەم چوڭ مغلوبلارغا اوچ-
ریدی . شوقا کت روشەنکی ؛ آمریکا
حربی یاردیمی-شوجوملیدین آمیریکانىڭ
حربی مصلحتچیلری گومینداڭ ئەر-
میەسینی بوجدی حربی موافقیتسزلیک-
دین قوتولدورالماس ئیدی .

مغلوبیت - گومینداڭ باشلقلریغا
پوتون اوروش صفلری بویيچه مانچوریه

ئىنتىزاملىق ھەربىي ھەرىكەت يۈرگۈزۈلۈۋاتقان شىمالىي خەتايدىن ئارتىپ، تىپا پارتىزان ئۇرۇشلىرىنىڭ ئوچىقى بولغان گوۋاڭدۇڭ ۋە خەينەن ئاراللىرىغىچە زىچ چاپايىشىپ بىر خىل يۈسۈندا بولۇشقا باشلىدى. بىرلەشكەن خەلقچىل ئەرمىيەنىڭ قارشى ھوجۇمغا ئۆتۈشى نەتىجىسىدە 1947-يىلى ماي ئايىنىڭ ئوتتۇرلىرىدا مانجۇرىيەدە بىر يېرىم ئاي داۋاملاشقان كۈچلۈك قارشى ھوجۇم يۈرگۈزۈشى نەتىجىسىدە، خەلقچىل ھەربىي قوشۇن يېڭى پوزىتسىيەلەرگە مەھكەم چاپلىنىش بىلەن ھوجۇم ۋاقتىدا قولغا كەلتۈرگەن كۆپ يەرلەرنى ساقلاپ قالدى.

بۇ ھوجۇمنىڭ يەكۈنى شۇنى خۇلاسىلىگەندەك ئېنىقلىق ئېلان قىلىنغان ئىدى.

مانجۇرىيەدىكى بۇرۇنراق گومىنداڭنىڭ ئىگىلەپ ئالغان يەرلەرنىڭ تەگدىن تولىسى ئون مىليوندىن ئارتۇق ئاھالىسى بىلەن خەلقچىل قوشۇن ھەم خەلقچىل ئورگانلارنىڭ ھاكىمىيىتىگە ئۆتتى. مانجۇرىيە، ژەخە ھەم خېبەي ئۆلكىسىنىڭ شەرق تەرەپلىرىدە 36 شەھەرگىچە ئازاد قىلىندى. مانجۇرىيەدىكى گومىنداڭ ئەسكەرلىرىنىڭ 25 فائىزى سەپتىن چىقىرىلدى.

يالغۇز چوڭ شەھەرلەردىن — گىرىن، چاڭچۇن، موكدىن، فۇشۇڭ، ئەنشەن، يىڭكو — گومىنداڭنىڭ قولىدا قالدى؛ مانجۇرىيەدە بولسا، ئۇلار يالغۇز چاڭچۇن ھەم موكدىن - شەنخەيگۇەن تۆمۈر يول بويلىرىدىلا خوجايىنلىق قىلالايدۇ.

مانجۇرىيەدىكى خەلقچىل ھەربىي قىسىملارنىڭ ھوجۇمى بوشۇنلارغا قارىغاندا تېخنىكىۋى قوراللىنىش تەرىپىدىن كۆپ ئىلگىرىلىگەن ئىدى. خەلقچىل ئەرمىيە ئۇرۇش ئېلىپ بېرىش جەريانىدا ئامېرىكا قوراللىرىدىن ئىبارەت چوڭ ئولجىلارنى قولغا كەلتۈرگەن ئىدى. ئۇلۇغ ئۇرۇشقىچە خەلقچىللار ھاكىمىيىتى مانجۇرىيەدە بولغان ياپونىيەنىڭ بۇرۇنقى ھەربىي زاۋۇتلىرىنى ئىشلەپ چىقىرىش ئورۇنلىرىنى يولغا قويدى دەپ ئېنىقلايمىز. يەنە خەلقچىل قوشۇنلار ياپونىيە تەسلىم بولغان ۋاقتىدا قوللىرىغا چۈشكەن ھەربىي قوراللارنى ھازىر ئەمدى ئۆزلىرىگە باشقىچە ئۆزلەشتۈردى.

مانجۇرىيەدىكى خەلقچىل ئەرمىيەنىڭ سانى، چوڭ سوقۇشلاردا كەمىيىش بىر ياقتا تۇرسۇن، كەڭ كۆلەمدىكى قىلمىشلارنىڭ قوشۇلۇشى ئارقىسىدا ھازىرقى ۋاقىتتا ئۆز سەپلىرىدىكى جەڭچى ۋە ئەپىتسېرلىرىنىڭ سانى 1946 — يىلىدىكىگە قارىغاندا كۆپ مىقداردا ئارتقانلىقى كۆرۈندى. گومىنداڭ گېنېرالى سۇڭ شى گۇڭنىڭ ئېيتىشىچە خەلقچىل ئەرمىيەنىڭ سانى 580 مىڭ كىشىگە يېتىدۇ.

خەلقچىل قوشۇن سېنتەبرنىڭ ئوتتۇرلىرىدا مانجۇرىيەدە يەنە قانتىق ھوجۇم يۈرگۈزۈپ، يالغۇز بىر ئاينىڭ ئىچىدە 60 مىڭغا يېقىن ئەسكەر ۋە ئەپىتسېرلىرىدىن ئايرىلغان گومىنداڭچىلارنى تېخىمۇ قىسىشقا باشلىدى. بۇ ھوجۇمدىن ئوتكەن بىر ئاينىڭ ئاياغلىرىدا نانكىڭ ھۆكۈمىتىنىڭ باش مىنىستىرى جاڭ چۈن، گومىن-

ھالا عسكرلارىنىڭ كوپى مانجورىيەنىڭ
يالغوز 9 پروۋىنسىيەسىنىلا نەكشورەلەيدى-
غانلىقىنى سەزدى . شونىڭ بىلەن تەڭ
اوزىنىڭ مانجورىيە حكومتىنىڭ مەھكەم با-
زىسى بولالمايدىغانلىقىنى اقرار قىلدى.
بو ھەرسە گومىنداڭ باشلىقلارىنىڭ اوز
لىرىنى مانجورىيە توپرىغىدا ساقلاپ قىلىشى-
غا كوزى يەتمەيدىغانلىقىنى كورسىتى-
مەكتەدر .

آخرقى ھەفتىدە خلقچىل ئەرمىيە مان-
جورىيەدە يەنە ھجوم قىلماقدا . اولار موك-
دىن بىلەن سىپىڭگەي آراسىدىكى چانتو
شەھرىنى ايگىلىدى . دېكابرنىڭ ارتتورلارى-
دا شىمالى خطايدا شانخەيگوەننىڭ جنو
بىدىكى مۇھىم تومور يول جايلاشقان يەر
لەرنى ايگىلىدى . شونداق قىلىپ ، مان-
جورىيەگە كرىپ تورغان گومىنداڭ-
نىڭ آساسى اوروش مىدانىغا خوف تو-
غولماقدا . موكدىن اطرافىدىكى مەر-
كزى اوروش مىدانى كىيىنكى واقتدا
خېلى تارايدى . اوروش لىيەويان ، بىيە-
سىخو رايونلارىدا پوتورماقدا . موك-
دىننىڭ جنوب طرفىدىكى تومور يول
ئىستانسىيەسى داشىچاو خلقچىل كوچ
طرفىدىن ئىگىلەندى . خلقچىل
ئەرمىيە طرفىدىن سىيان ھەم سى فىنغ
دىن تى لىنگە قاربتا ھجوم بارماقدا .
اوروش موكدىننىڭ غربى شىمالىدا 32
كىلومېتر يراقلىقدىكى مەھكەم چىكىنلغان
پونكت شىخونزىغىچە يىتىلدى . موكدىن
دا حربى حالت اعلان قىلىندى . بو شەھر
بوروتوش ھەم ايسسىقدىن آيرىلدى .
خطاى مطبوعاتى مانجورىيەدىكى گو-
مىنداڭ عسكرلىرىنىڭ باشقا روچبىسى گې-
نېرال چەن چىن ، سلامتلىكىنىڭ بوزلى-
غىدىن ، مانجورىيەدىن كېتىدىكەن دې-
گەن خبرلى تارالدى . چونكى مانجورى-
يەنىڭ آب ھواسى اونىڭ اوچون ضرر-
لىكمىش . معلومكى ؛ چەن چىندىن اول
مانجورىيەدە عسكرلارگە رھبرلك قىلغان
گومىنداڭ گېنېراللرى دېيومىن سولفىسى
چولارغىمو مانجورىيەنىڭ آب ھواسى ياقمى-
غان ايدى .

*

1947 — يلى خطايدىكى ايچكى
اوروشنىڭ باشقا صفارىدە چوڭ اوروشلار
بولوب اوتتى .

خصوصا شەنشى ، گونسو ، نىڭ
شا چىگراداش رايونلارىدا خلق آزادلق
ئەرمىيەسى آپرېل ، ماى آيلارىنىڭ داۋا-
مىدا قاينارما ھجومغا اوتوب ، رايون-
نىڭ شىمالى قسمىدا كوب ئەھمىيەتلك
جايلارنى آزاد قىلدى . يەنە شو جايلار-
دان گومىنداڭ عسكر باشلىقى خوزوڭ-
نەن اوزىنىڭ دوشمەنى بولغان خلق طر-
فىدىن قورشاودا قىلىپ ، اوز بازاسىدىن
آيرىلىپ ماھايتى قىيىن احوالدا قالدى.

خلق آزادلق ئەرمىيەسى شەنشىدە
چوڭ قاينارما ھجوملارنى يورگەزدى .
بو اولكىدىكى 105 ناحيەدىن اوروش
پەرەست يانشىسەننىڭ قولىدا يالغوز 16
لا ناحيە قالدى . تەى يوەن شەھرى اوز
اطرافىدىكى ناحيەلار بىلەن ، باشقا گو-
مىنداڭ قولىدىكى يەرلەردىن آيرىلدى .
نەنجىنىڭ جنوبى ناحيەلىرىدىكى خلق قو-
شونى اوز عسكرلىرىنى توشوروب تۇرۇپ

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

ايىدىلا تەاجن پوكاو تومور بولىنى
ايگىلىگەن ايدى . اوكتەبردىك آخر-
اريدا تەاجنديكى گومندانك قسملرى،
خلق ئەرمىيەسىنك هجوم قيلىشىدىن قورقوب،
لوز داغىرەسىنى كچيكلەتتى .

چوك اوروشنىك بيرينچى سەللوك
لريلىغا بىيىلدى . گومىنداڭچىلار خلق
ئازادلق ئەرمىيەسىنك كوچينى بولوش هم
يوق قلشقا اورولوپ، سەندوڭغا 400
مڭچە عسكر توپلىدى . خلق قوشونلى
رى دوشمەنگە جدى قايتارما ضربىلر
لى بيريب بۇلچە بيڭى رايونلارنى ئىد-
گىلىگەن بولسىمو ، لەيكن اوكتەبرنىڭ
باشلويدا دوشمەننىك هوا ، سو وە قو-
روقلوق كوچىنىك سقيشى آرقسىدا شيما
لى قرغاقديكى چيفو هم وەي خەوەي
پورتلرىنى تاشلاب چقتى . حاضر خلق
چيبل قوشونلار سەندوڭدا هجوم يور گو
زوب بيقندا گا اومى هم لايەن شهر
لريدە چكينلغان مهيم مركزلرنى ايگىد-
لىدى ؛ اولار اونكا و پورتغيمو هجوم
يورگوزمەكدە هم چىنداو طرفديكى بير-
سمنى كوچەيتتى .

خطايديكى خلق قورالق كوچى
گومىنداڭ عسكرلريندك تخنيكا جهتدين
اوستونلىگىنى نظردە توتوپ ، اولارنىك
بو تيخنيكادين فايدىلينش شرائطلرىنى
عاجزلينيشقا ترشماقدا . اولار يول هم
قاتناش لينيەلرىنى بوزوپ، عموماً پارتيز
زان اوروشىنىك اوصوللرىنى كەڭ كو-
لەمدە قوللانماقدا . ايلنغان معلوماتقا قا
ريغاندا ، چىنداو ديكى آمريكا بازيدين
ايچكى طرفكە سوزولغان وە استراتيگيە

يە طرفيدين گومىنداڭچىلارغا نەيتى
مهم بولغان چىنداو — جيەن تومور يولى
نىك كوپليگەن جايلريدا بولنىك ايزيمو
قالميغان . بو يەرديكى تومور يوللارنىك
تومورلرى خلق قوشونلرىنىك حربى زا
ووتلريدا قورال ياسالشقا ايشلىتىلىب ، با
غاچلرى كويدورولگەن وە يوللار توزاو
توب ، ديهقانلار طرفيدين آشليق تيد-
ريلغان .

1946 — يلى ايىول آيىدا گو-
مينداڭ طرفيدين باشلانغان چوك هو-
جومدين باشلاب ، 1947 — يلى
ايىول آيغيچە بولغان اوروشلاردين عمو
مى يكون چقريب ؛ خلق آزادلق ئەر-
ميە شتابينىك بلدوريشيچە ، بو واقت ايچيد
دە گومىنداڭ آرميەسى 1·120·000
سولدات وە ئەفيتسيرلريدين آيريلغان
هم موشو سالنىك ايچيدە 700 ميڭگى ئە-
سير چوشكەن . اولاردين ايچيدە 6166
دانە زەمبيرەك وە 39 مڭ پليموتبلر .
1947 — يلديكى آپريل — آغوست
آيلرى جريانيدا گومىنداڭچىلار دين
250 شهر آزاد قلينب ، خلق قوشون-
لرى طرفيدين 25 شهر تاشلان-
غان .

كيينكى چوك اوروشلاردا خلق آ-
زادلق ئەرميەسىنك غربى سەندوڭدي-
كى گينيرالى لوبوچين گورووپپلسى هم
شيمالى خطايديكى ئەنخوي ، خەنەن ،
خوبەي ، شەنشى اولكەلريديكى گينيرال
چين ئى وە چەن گەن قوشونلرىنىڭ يور
گوزگەن جەڭلرى چوك اهميتگە اي-
گە . بو چوك ئستراتيگيەلك اوروش

لولىنى زور كوچ بلەن توبوقسز دىيلا يور گوزولدى . خلق نوشونى گومىند داڭ ەڭ آرىبلاق يانسېز يان بويىدى نديكى عكس الحر كنچيلرنىڭ چوك بازا- سى حسابلانغان ئانكين هم خانكاوغا قا- راب يوردى ، عسكرلرنىڭ حركتى او- يوشتورولغان ديهقانلار قوزغىلاوكى بلەن براكده يور گوزولدى . شوڭداق باپب حاضرقى واقتدا مركزى خطايدىكى گو مىندا گچيلار خوف آستيدا تورمادا .

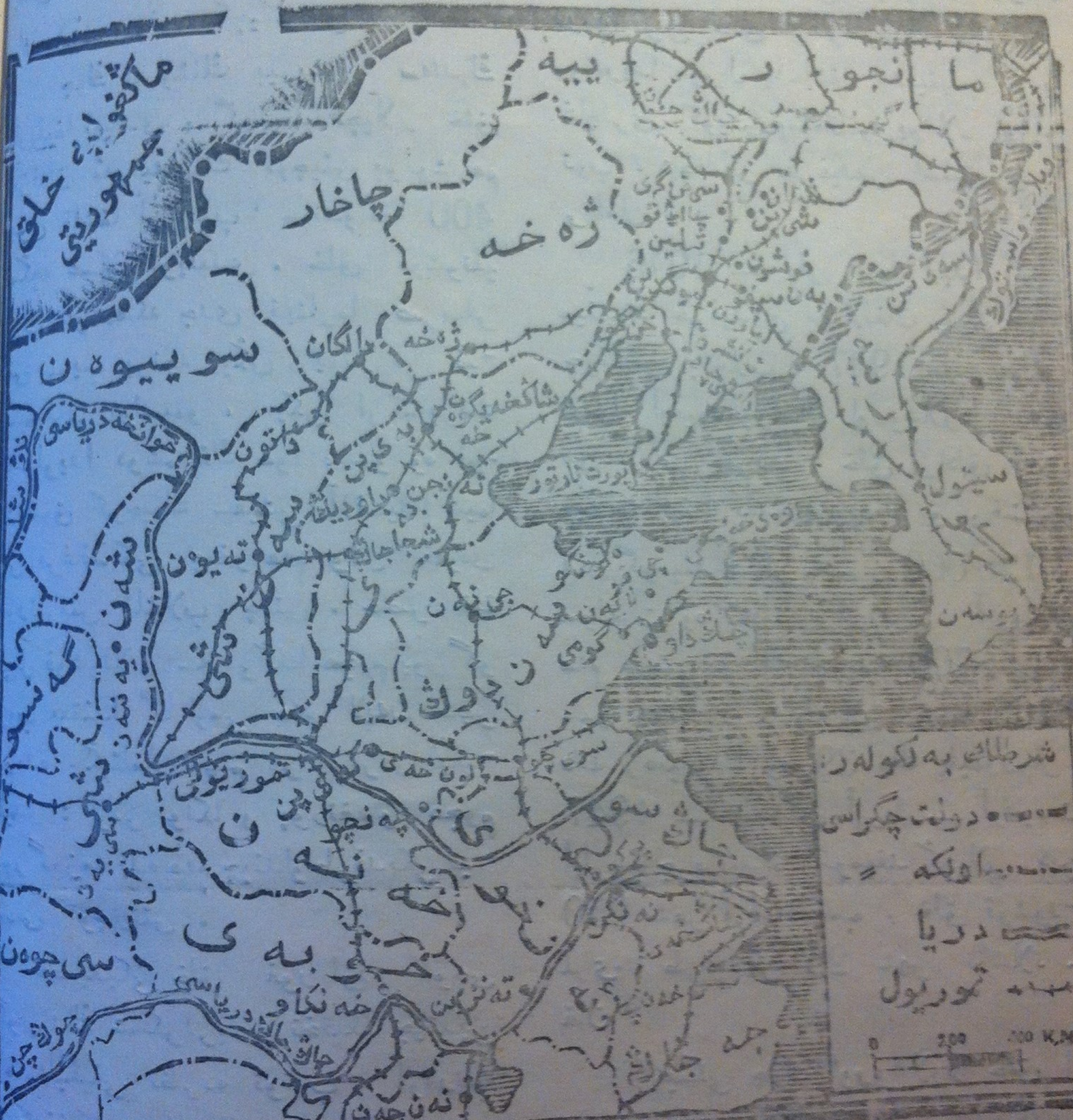

شوڭا كره‌ك پارتيزان قوشونلارى مركزى خطايديكى قانتاش ايشلرينى بو زوب ، عكس الحر كنچيلر ئيچىده قالايمق قانلق توغدوردى . خانكاو ، وه نانكين رايونلاريديكى گوميندا گچيلارغا نهايتى خطرلك احوال توغولدى . چونكى اولار نڭ آساسى كوچى شيمالى خطاى ده‌ما جوزبيه‌گه توپلانغان ايدى . مطبوعات اوردنلرينىڭ بيلدوروشيگه قاريغاندا، 14- نويابردا اونكوزولگه‌ن دولت كيڭه شيىنىڭ

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بىردىن-بىر ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

اولتوروشيدا خلق آزادلق ئەرمييەسينىڭ،
خونەن اولكيسيداكى يېڭى بەينى ، ئەلغوي
اولكيسينىڭ اوچدين بيرينى وە شەنشى
اولكيسينىڭ بر قسميني ايگيليگەنليكينى اق-
رار قلدى . حقيقتديمو خلق قوشونلي-
ري طرفيدين خيلى كەڭ رايونلار آ-
زاد قلندى . خواڭخە وە ياڭسيز يان
دەرياسينىڭ آريسيديكى باراق يەر ديگي-
دەك اورش حركتينىڭ ميدانيغا اي-
لاندى .

يېڭيدين ازاد قلنغان يەرلرده تز-
ليك بلەن خلقچيل حاكميتنىڭ اورگان-
لرى قوروله‌اقدا . خلقلار زور خوشال-
لقلار بلەن ازاد قلغوچيلارنى قارشى
آلماقدا . لاكن حكومتي طرفيدين عس-
كرى صفكە ايلنغان نورغون عسكرلر
قوراللرى بلەن خلقچيل قوشونغا قو-
شولوب ، اولارنىڭ سانى كوپييب بار-
ماقدا .

ديكابر آيينىڭ بيشيدا ابو بو چين
قوشونى كەيفين وە چين چاو رايونلري-
ديكى سقيشنى كوچەيتتى . حاضر بو-
شهرلر بوتونلەي محاصره خوفى آستيدا
تورماقدا .

خلق آزادلق آرمييەسينىڭ بر قسمى
مركزى خطايديكى گومينداڭ ويلاية-
ليگە اوستولغان بر واقتدا ، اونوڭ ايكن-
جى قسمى شيمالى خطايديكى اورش
حركتيني كيڭەيتتى ، 12 — نويابر-
دا گومينداڭ مدافعەسينىڭ اهميتلك تو-
گون بول توگولى - شى جوا چوەن
شهري ايلندى . 40 نانكا وە 3 برولو-
لوق پويزدين عبارت چوڭ اولجا

قولغا چوشوروللدى . بو شهرنىڭ قول-
دين كيتيشى شيمالى خطايديكى گومين-
داڭ پوزيتسيەسينىڭ نهايتى جدى كريزيس-
يزلەنگەنليكينى كورسەتتى . بونى
جاڭ كەيشينىڭ بەيپين - موكدين هەم
بايپين - سويوەن تومور يوللرى اره-
قيدين تەفتيشليكنى ساقلاب قليشقا ترش-
قانلىغينى ئيغدالىدەن اوختورشى هەم
تصديقلەيدو .

شيمالى خطايدا گومينداڭ قسملري
يالغوز باشقا جايلار بلەن آجريتلغان
كيچيك دائيرەلك يەرلرنيلا ايگيليب تور-
ماقدا . جاڭ كەيشى چيندابو - ارگنە
بر آيلريدا مانجوريەگە ايلب بارغان
برلچە ديويزيە عسكرينيمو شيمالى خطاي-
غا قايتوروشقا مجبور بولدى . گومين-
داڭ رهبرليگى عسكرلونىڭ كاملچى
آرقسيدا اوروشنى دبيرنيق داپان
اوسوليدا ايلب بارماقدا . اونوڭ امتب-
راتيشيەلك كامچيقلارنى يابقوچيدېگى
يوق .

چاڭ جاڭ دەرياسينىڭ جنوبيديكى
احواللار هام عكس الهر كنچيلار باسقيندەك
ئەمەس . خلق آزادلق ئەرمييەسينىڭ بر
قسمى چاڭ جاڭ دەرياسينىڭ طرفيديكى
اورش حركتينى جدىلەشتوروب ، جنو-
بى قرغاقديكى توزغولاكچيلار بلەن بر-
لەشتى . چاڭ جاڭنىڭ جنوبيديكى بر
قنچار شهرلرده شوقنارغا تەنچاڭ شوري-
سيمو محاصرده قالغاق احوال اعلان قلن-
دى . خلقچيل قوراللق كوچلرنىڭ يەر-
لك قسملري جنوبيديكى گوڭ دوڭ ،
گواڭشى اولكيلريدە خەينەن وە باشقا

دابودلارا اوروش حرکتلرینی داشلید-
دی . نەتیجەدە 1947 — یلنك یاز-
فصلیدین باشلاب ، گومینداگنك حربی
وە سیاسی رهبرلرینك ایچکی اوروش
وە خلق آزادق ئەرمیەسی توغریسیدیکی
گیاری آساسی بلەن اوزگەردی .

« سیسی » ئاملق عکس‌الحرکتچی
گروپپانك باشلیغی چیك لی فو ایپول
آییدا « عمومی صفر برلك » توغروسیدیـ
کی نوشەندروشیدە : « عامەوی عس-
کر ایلش ئەربنی اعلان قلش یلەن
حکومت عسکرلرینك روحی طرفینی
چیکیتش کیرەك .. لەیکین بز
خطای کامونیستلریغاهم بهابیر امەی قال-
مایدی » دەب بلدورگەن ایدی .

گومینداك ئەرمیەسیدیکی ترتیبنك
بوزغلیغینی کوب ساندیکی ئەسیر-
دیککە بیربلگوچیلر وە حکومت عسکر
لری بلەن ئەفیتسیرلری ئیچیدین خلق
قورالاق کوچری طرفکە اوتکوچیلەر
تولوق اثبات‌لایدو .

1946 — یل ئیون آییدین
1947 — یلی ئییول آییغیچە خلق
قوشونلری طرفیدە گومینداگچیلاردان
78 گینیرالی ، 350 مك عسکر وە
ئەفیتسیری اوتتی ، بولار پوتون ئەسر
گە چوشکنلرنك 50 پروتسینتینی تش
کل قیلدو . خلق قوشونیغا اوتکوچیلر-
نك ئیچیدە ، کوزگە کورونەرلك قاینا
دین قورولغان 3 نچی گومینداك ئەر-
میەسیدە گینیرالی چاك چون ، خدمەی
چونغ ، چەن کەی وین ، چاو . خولن
سەن وە باشقیلارغا اوخشاش گینیرال-
لار بار .

« نیو - یورك گیرالد تریبون »
گزیتینك مخبری ك . رەلد اوزینك
1947 — یلی مای آییدا بیسلغان مقا
لەسیدە ، گومینداك ئەرمیەسی ایچید
دە ، کامونیستلارغا نسبتاً نفرت یار
اتقا کەلتوروش وە خلقچیل ئەرمیە
بلەن شەفقەتسیز معامیلە یورگوزوش
توغروسیدا کەك رەویشدە تشویقات یور
گوزولگەنلیگینی کورسوتوب اوتیدو .
رەلد حکومت عسکرلرینك آریسیدیکی
ایچکی اوروشقا قارشی بولغان حیسنك
هەم کم ئەمەسلیگینی قرار قلیدو . او
زینی - اوزی اولتورگەن بر گومین
داك ئەفتسیرینك ایچکی اوروشقا قارشی
لق بلدوروب ، خط قالدوروب کیتیشی
معلوم بر حادیثەاردیندور دەب یازیدو ،
حتی اولگیندین کیین بر بر ئەفتسیر
لرنك بیتیدین خلقچیلارنك اوروشقا قار
شی بولغان ادبیات پارچیلریمو چق-
قان .

بەی چونگ شی‌نك 1947 - یلی
ایپول آییدا گومینداك عسکرلرینك کەی-
فیاتی توغروسیدیکی سوزلیگەن نطقی
بونگغا تولوق مثال بولالایدو . بەی‌چونگ-
شی « حکومت عسکرینك جەنگچی وە ئە
فتسیرلاری اهاینی ایزیلگەن بر حالدا ،
بزلارگە اولارنك روحینی کوتوروش او
چون اهمیت بیریش کیرەك » دیگەن
ایدی .

کوز فصلیدە ماجوربیەدیکی گو-
میندانك عسکرلریگە قومانداندان قلب بەل-
گولەنگەن وە جنگ کدیشی شتابینك باش
لیغی چیك‌چیر 1947 - یلی اوکتەبر

ئابىدىكى گومىنداڭ عسكرىنىڭ مغلو
بىيىتىنىڭ سببى قلبب «خائىنلق» وە گو
مىنداڭ قوشونلارى ايچىدە كاموىيست
آگىنتلارنىڭ كوپلىگىنى كورسەتتى .
شونوڭدىن كېيىن او تەفتىشلر ايچىدە
عمومى سوراق لشلرىنى بورگوزوشكە
باشلايدى .

٥

1947 — يلى ياز فصليدە اعلان
قلنغان «عمومى سفربرلىك» بر باد بول
دى . يىڭى ايلنغان عسكرلارنىڭ كوپ-
چىلوگى برنجى امكانىيتدا عسكرى
سفدىن قاچتى . بر قاتار رايونلاردا ئەر
لرنى مجبورى عسكرلىككە ايلش، ديه-
قانلارنىڭ اوزوق — اوقەتلارىنى حكومتكە
اوتكوزوش وە باشقا توردىكى «عمومى
سفربرلك» نىڭ اوسوللارىنى قوللو-
نوش آرقىسىدا قوزغولاڭلار كىلىب چقتى
وە بولوكغا يىڭى ايلنغان عسكرلرمو
قوشولدى .

گومىنداڭ تەرمىيەسىدىكى پولك
وە رونلاردىكى عسكرلر پوتونلەى ع-
سكرلىكدىن قاچقانلقىدىن ، بو كام اوردو-
لارنى تولدوروش اوچون هر بر پولكنىڭ
قسم حتى شەدىيدە كاماندىرلارى
اوز آلدىغا «عمومى سفربرلك» لرىنى
اويوشتورماقدا . اوزلرى توردىغان جايدا
كى ياكى اوزلرى اوتكەن رايونلاردى-
كى عسكرلىككە ياراىدىغان يارلق ئەر
كىشىلرنى عسكرلىككە تارتىب قچقوچى-
لارنىڭ اورنىنى تولدورماقدا . خطاىمط
بوعاتلارى ، حتى گومىنداڭ قسملارى
اوتوب كتىب بارغان يوبيزدنى توختو-

توب ، ارتوق ايچىدىكى يارلق ئەرلر
نى عسكرلىككە ايلنغنى هج اعلانقلغاو-
لىغى توغرسىدىمو يازدى .

چوشونوشلوككى : موندق اوصول-
دىكى صفربرلىك هيچ واقتدا گومىن-
داڭ ارمىيەسىنىڭ حربى صلاحيتىنى
آشورمايدو .

كەڭ بوسوندا ملختاب تشويق قلنغان
فورموزا آرالىدىكى عسكرتيارلاش ئشى ،
آمريكا مصلحتچيلرىنىڭ رهبرلىگىدە يو-
لوب ، (يلان بويىچە 250 مڭ كشى) شوم-
كر تيارلاش شنايىنىڭ ئشنىيورى امري-
كا گومىنداڭ لايحەسىنىڭ حلاكىتكە ئو-
ربشىنى قرار قلغان وە خدرلاڭ يانى
بللە عسكرلارگە اوزوق توقەت يىتشتى-
رگەلىگى . عسكرلرنىڭ اوزى يىتشمى-
گەنلىگى ، حتى ايلنغان عسكرلرنىمو تلا-
ناش قورالارى بولمىغانلقىدىن فوروو-
زىغا تەكىاشدە قيينچيلقغا اوچرىغانلى-
قىنى اقرار قلغان

٥

1947 - يلى نويابرىنىڭ اخرىدا
اوتكوزولگەن ملى مجلسدىكى سايلاو
گەرچە گومىنداڭ پارتيەسى توشو-
روب قاريغان بولسىمو-لىكن تەسوف
بلەن برباد بولغانلىغى معلوم . خەلق-
چيللر طرفىدىن آزادقلنغان رايونلار
دىكى خلق يعنى خطاى خلقىنىڭ اوچدىن
بر قسمى سايلامغا يوتوروەى قاتناشمىدى.
عكسلەر كنچيلر قوليدىكى برلاردە خلق
نىڭ يالغوز 6 پروسيتبلا- سايلامغا قتناش
دى . بو سايلامنىڭ برباد بولوشى
شولچىلك اوچوق بولدىكى ، حتى

تانكىن حكومتى ملى مجلسنى ايچشنى
قالدوروشقا مجبور بولدى .
1947 - يل گومينداڭ رهبرلرى
ئىدىكى سياسى وه حربى احوالنىڭ كه
كىين رەويشدە اوز گوردوشىنىڭ اوزارى
اوچون قىلىسى بولمىغاللىغىنى اقرار
قىلدى .
خلقچىللەرنىڭ كوچىنى اوچ آيدا
يوقوتورۇشقه وەعدە قىلغان گېنېرال چيڭ
چين ؛ كاموئيستلار قاچان يوقوتولو
دو ؟ ديگەن سوآلغا ، ايپول آيىدا : مەن
پيغمبر ئەمەس ، شونوڭ اوچون بز قا
چان مقصدگە يېتەلەيدىغانلىغىمىزنى آل
دىن ايتالمەيمەن .. » ديگەن جوابنى بەر
دى .
يەنە مطبوعات كونفرېنسىيەسىدە
ليوچىڭ اوروش قاچان توختايدو ديگەن
سوآلغا ، قانون چقرىش پالاتاسىنىڭ باش
لىقى سون فو : « آلدىن ايتىش تەلى
نى تىيىن . بو فقط بر خدا نىڭ اوزىگه
گە معلوم ... » ديگەن جوابنى تەلىتى
خبەرلەرنىڭ ياغى قايتاردى .
اگرده سونڭ فو اوخشاش هرقاچان
هر قانداق مسئلەگە جواب قايتورالاي
دىغان سياسى بكر هم مسئلەنى خدا
غا دوگگەب جواب بېرەلمىگەن بولسا ،
گومينداڭنىڭ اشارى ناچارلانغاللىغىنى
توشونوش تەس ئەمەس .
اىلڭ آخردا گومينداڭنىڭ باش ره
برى حسابلانغان جڭ كەيشى نىڭ اوزى
هم گومينداڭ پارتيەسى اجرائىيە قو
ميتاسىنىڭ نوبتتىك 4 - مجلسيدە خطاى
كاموئيستلارى حكومتنى آغدوروپ تاش

لاش كوچيگە ايگە بولالمايدىغانلىغىنى اقرار
قىلىشقا مجبور بولدى . شوندوقكىن كى
ين كاموئيستلارنى يوقوتوش اوميدىنىڭ
بەرلىغىنى ايفادىلىگەن بولسيەو ، يەنە
توبندىكىلەرنى ايتىشقا مجبور بول
دى .
- مەن گومينداڭنىڭ باشلابچىسى بولو
غىلى 20 يلدىن آرتوق بولدى . لې
كىن بو جريانىدا ماختىغىدەك بر موافقلامى
دوق ، دېدى .
خصوصا 1947 - يلىنىڭ آخرلرى
دا خطاى - عكس انقلابچىلرى لاگېرى
دىن دەهشتلىك آوازلار وه داد - فرياد
لار آڭلاندى .
11 - نويابىردا اميركانىڭ دولت
كاتبى گومينداڭچىلارغا 300 ميليون
اميركا دوللارى قرض بېرىشنى وەعدە
قىلغاندىن كېيىن مركزى حكومتنىڭ اقت
صادى مىنىستىرى چن شى تىيەن موز
داق دەپ يىغلىغاندى : « اگرده امې
ريكا قوشما شتاتلارى بزنىڭ حكومتىمز
گە ميليارد دوللار قرض بەرمەيدىكەن ،
حكومت كاموئيستلار بىلەن بولغان اوروش
دا اوتتوريلىدو . »
حربى مىنىستىرىنىڭ چوڭ شى خطاى
اوز تارىخىدا ناهايتى ايغىر احوال
نى كەچورمەكدە » - دەپ تصديقلى
دى . حقيقتا هم « خطاى » دەپ بو
اوروش پەرەست ايتقان مستبدچىلارنىڭ
بيدانى حاضرقى واقتدا ناهايتى ايغىر مى
گىلانى بيشىدىن كەچورمەكدە .
1947 - يلدا خطاى عكس
انقلابچىلارنىڭ وه خطاينى مستمل-
دېمەك

ئىككىگە ئايلاندۇرۇش مەقسىتىدە ئەكسىلئىن-
قىلاب-چىلارغا ياردەم بەرگەن ئامېرىكا
جاھانگىرلىرىنىڭ چەكقاشلىرىغا قارىماستىن،
خىتاي خەلقچىللىرىنىڭ پوزىتسىيەلىرى مۇس-
تەھكەملەندى. خىتاي خەلقىنىڭ ھەممىسى،
ئۆزلىرىنىڭ غالىبىيىتىگە بولغان قەتئىي ئىشەنچ
چېسىنى ساقلىغان ھالدا، ئازادلىق ئۈچۈن
بولغان كورەشلىرىنى داۋام قىلدۇرماقدا.

مۇتەرجىمى: تۈرىكچى يۇنۇچى.

كورەش ژورنالىنىڭ ئىككى يىللىقىغا بېغىشلانغان شېئىرلار

ئىككى ياش.

عبدالحى روزى

«كوروشۇم» مانا تولوق ئىككى ياش،
گۈدەك كۈلكەڭ چاغلىرىڭ ئۆتۈپ بارىدۇ.
تىكرەپ شۇنچە قاتۇرەيغىن باش،
دەۋرلەر پەللىگە يېتىپ بارىدۇ.
پېكىلداپ يۈگرەپ ئوينغۇزماي ساقا،
سىكونتلار قوغلاپ يېتىپ بارىدۇ.
قولۇمدا ئالتۇن نۇسخە ۋەرەقلەر،
كېلەچىگىڭنى ئېيتىپ بارىدۇ.
ئۇنتۇشتىن ئايرىلىپ توزۇپ ساۋاقلار،
ئەركىن قوشاقلار قىيتىپ بارىدۇ،
يېرتىلغان تارىخ مەجرۇھلىرىنى –
قوشۇپ، ئۇنتۇلماي – چېكىپ بارىدۇ.
دەشتى – سەھرادىن تاپتۇق ئىزىڭنى،
بولۇپ گۈل باغلار تېپىپ بارىدۇ.
تاڭغا تەلمۈرگەن مەسۇم چېچەكلەر،
قىزىل قانلارنى يېيىپ بارىدۇ.
سېنى ئۇستۇرمىش كورەشچان ياشلار،
تەڭگىلىك كەتمەسلىكتىن چېچىپ بارىدۇ.
باشلاپ سەكۇتلۇق دەريالىرىڭنى،
توغانلار دېڭىزغا ئېقىپ بارىدۇ.
تويۇڭنى ياساپ ئەزىز ۋەتىنىڭ،
دۈشمەنلەرگە ئوت يېقىپ بارىدۇ.

سلام بەنگوزمیش اوچقان قوشلریم ،
سوراوك نەلار نقیب باریدو .
كەلمیشكە آیغاق نەاب نویوكدین ،
كوكسیگە نیشان تیقیب باریدو .
آزادلق تویغو تەنگە سغماسدین ،
رقیب تختینی چیقیپ باریدو .
یەنە بر قیتم ظالم تز پوكەر ،
حقیقتك گیلینی سقیب باریدو .
میدان آلدیدا بەرگەن قسەم یاد ـ
كوچیك بو نەلنی ییقیب بارید .
ایچیپ او قوساە « كورەش » بیتكنی ،
قلبیمگە ایلهام پرتوب باریدو .
قاچان بر جواب بیرپ ەن یاردەب ،
یاشلارمو یوبروق كوتوب باریدو .
طاقت قلالمای شاعیرمو اصلا ،
ساغا سواللار پوكوپ باریدو .
نخشیلار بلەن باوقا اون سیلیب ،
كورەە دلبرنی اوپوب باریدو .

شانلق كورەش

" پروانە "

آیەو ـ آی سیگنال بیریب ، خلقنی اویغاتقان گورەش ؛
كوكلیگە ایلهام بیریب ، حیسینی قوزغاتقان كورەش .
هور كورەش قایندامینا خلقنی راس تاولاش اوچون ،
انقلابی دوح بلەن ، روحیغا . روح قاتقان كورەش .
هەرقیتم كورگەندە بو . دیللرنی شاد ئەتكەن كورەش ،
شو زامان احوال سوراب جنوبنی یاد ئەتكەن كورەش .
خلقیەزالك آهینی قوینیغا مارجەردەك تزیب ..
مطبوعات میدانیدا دونیاغا « داد » ئەتكەن گورەش .
بزنی دونیانك حقیقت صفیگە قاتقان كورەش
بلكی آیریلماس قیاب منگوگە چاتقان كورەش .
خلقچیاق شعارینی آلتون قەلەم بلەن ییزیب ،
توختیماسدین حق كورەش میدانغا آتقان كورەش ؛

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

ئازادلقنىڭ دەرىيەنى ئەل بېشىغا ساچقان كورەش ،
قول ئەساب ئەركىن ئىشقە گۆزى يول آچقان كورەش .
بو گوزەل اوچ باغ آرا يورگەن اوچوب، بولبولىمىزنى .
گول شيخيغا قوندوروب عشقىدا سايرىتقان كورەش .

بز بورون «حرلىك» نى دەب قىغان ايدوق قانلىق كورەش ،
بو كورەشدىن قولغا كەلدى، ئەمدى گېنى شانلىق كورەش .
اوز يېشكدىن ايككى يلنى اونكوزىن جريانىدا ،
چق سىياست يولىدا قلدىڭ عجب جانلق كورەش ،

بو كورەش هيچ توختىماس ! باردور يەنە نورانى كورەش ،
مستبدنىڭ ظلميغا دائيم قلار دولقون كورەش .
جان كورەش دەب «پروانە» دەك چقار يەنە مايمون دوەر ،
هەمە ! قلغوسى بزنىڭ اولوغ شانلى كورەش .

تبريك

ن . حسن

او ... رشدە — ايغر يللار قوينىدا ،
زار ايدرك شونچە نورلوق قوياشقا
ايغر يللاردا كورەش باشلىدوق ،
قازاندوق اوتوق بوگون شو كولاشقا .
قانتق كونلارنى بيسب اوتدرك بز ،
باشدىلا بزدە برلك بولغانىقا .
قارا كونلارمو قالدى يراقدا ،
چركى پارلينب تاڭلار آتقانىقا .
ظ رمنى بدكدوك يەنە بيكيمز ،
ئەمىدە كوچلوك عصب يانغانىقا .
... لدوق يولدىن دوسقا — دوس بولدوق
يېتشدوق بزمو تويلار ياساشقا .
بولوقسا اگر قانلق كورەشلار ،
دائيم تەييار بز جاننى آتاشقا .
آتقان تاڭ قارا ، گوللەبدو هەمان ،
باغوەن بولوب بز ، كەتمەن چپقاشقا .
كورەش پولاتدك ناولىدى بزنى ،
قربان بولماز... وطن ساقلاشقا .

ئەمدى كورەشكە آتلانساق دوشمەن ـ
اولگورەلمەيدو باشنى تاتلاشقا .
ايككى يىشكىغا « تبريك » اوقويمز .
يەلپەو كرگين مگلىغان ياشقا .
گوللەنگين كورەش، كوچلەنگين كورەش
ميليونلىغان ئەل منگو ياشاشقا .

كورەش ژورناليغا

« كورەش ! » دەب ، نامگدين چىانسا خوش ساز ،
بخىلك حياتلار اوبلاب كتيمەن .
سەن ماڭا قديرلك ، مەربيان اوستاز ،
سەن بلەن نيشانغا چوقوم يېتيمەن .
« كورەش » سەن ـ جينم سەن ، جانىمەو سەن ،
سەن بلەن كوروشكەن كونلريم قوتلوق .
ھەيوەتليك قوراليم ، قوروقچيمو سەن ،
شوڭلاشقا ھەر سوزوم رقيبلارگە اوق .
« كورەش » سەن ـ توگومەس ـ پوتمەس ايلھاميم ،
« كورەش ! » دەپ قولومدين قلم چوشمەيدو .
كورەشسەم عملگە آشار مقصديم .
كورەشچان تعليميڭ ديلدين اوچمەيدو .
مەن سېنىڭ توپنوڭدا ناوابنب ھەمان ،
وطندە پيكيندين توپلار ياسايمەن .
يالەوز دوشمەنگە بەرمەسدين آمان ،
« كورەش » دين خلقگە توملار ياسايمەن .
بوگون سەن ايككينچى تولوق توگونوب ،
اوچينچى ييشكغا قدم تاشلىديڭ .
« كورەشچان بولغن » دەب ، قايتا اوگونوب ،
مقدس يوللارغا ميني باشلىديڭ ،
مينگدين توگومەس آلقش كيتابيم ،
ايككنجى ييشكغا مبارك بولسون .
سەن بلەن عالەمگە ياڭرار خطابيم ،
دوشمەنلر شونوگدين قان يوتوب اولسون .

م. عثماني .

تۈزۈتۈشلەر

بەت	ستون	قۇر: يوقو.دىن	قۇر: تۆۋەندىن	بېسىلىشى	توغرىسى
5	1	12	—	جەرجانىدا	جەريانىدا
6	2	14	—	مېتودتى	مېتودى
6	2	—	1	بوغوملارنى	بوغۇنلارنى
7	1	—	6	قىنىدىن	تېنىدىن
7	2	17	—	آنالىبرىنىڭ	آنالىزىنىڭ
21	1	14	—	كۆپچۈلۈك	كۈچلۈك
21	2	2	—	15 كۈنلۈك	15 كۈنلۈك مەجلىس
21	2	5	—	علمى رەھبەرلىك	عملى رەھبەرلىك

مۇندىن باشقا 12 - بەت 2 - ستون تۆۋەندىن 5 - قۇردىكى « تەخنىكىچىقە- قاندىن بىرى » دېگەن سۆزنىڭ آخرىغا « گېرمانىيە ئىشچىلىرىنىڭ كۈرەشى » دېگەن سۆزنى ، 15 - بەت 1 - ستون يوقوردىن 10 - قۇردىكى « تەكشۈرۈشىدىن » دې- گەن سۆزنىڭ آخرىغا « ئۇنتۇلدى ، بىرخىزمەت تارىبانلىڭ ، اداى ۋىلايەتلىك قومىتالىر بويىچىمو » دېگەن سۆزلەرنى ، 22 - بەت 2 ستون تۆۋەندىن 6 - قۇردىكى « آبرىم اعضالار » دېگەن سۆزنىڭ آخرىغا « تەشكىلات » دېگەن سۆزنى قوشۇپ اوقۇشلىرىڭىزنى سورايمىز .

ژورنال بولۇمى .

ناشرى : شەرقى توركىستان انقلابچىل ياشلار تەشكىلاتى مەركىزى كومىتېتى

ژورنالنىڭ مسئول محررى : س . سيف الدينوف ، محررىنىڭ اورۇن باسارى د . تورەخمەتوف ، كاتىبى : م . عثمانى .

ادرېسى : شەھرى غولجا ، مەركىزى كوچا ، قورا نومىرى 49 .

شەرقى توركىستان انقلابچىل ياشلار تەشكىلاتى مەركىزى كومىتېتى باسماخانىسى

باھاسى 2000 دوللار .   تىراژى 2000 دانە